

ՍՈՒՐԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ. «ՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԸ ԴԻՏԻ ԶԿԱՐԵՆԱՅ ՓՈԽԵԼ ԿՈՒԱՆԻ ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՀՈՂ ԸԼԱՍՈՒ ԴԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ»

Սուրիա կտրականապես մերժեց սուրիական բռնագրաւեալ Կոլանը սինիստական կառոյցին կցելու ԱՄՆ-ի նախագահ Տանըլտ Թրամփի որոշումը, դիտել տալով, որ այս որոշումը միջազգային օրէնքները արհամարհելու ամենամեծ ապացոյցն է՝ միջազգային ընտանիքին ուղղուած ապտակը:

Սուրիոյ Արտաքին Գործոց Նախարարութիւնը հաղորդեց. «ԱՄՆ-ի նախագահը, իր այս որոշումով, սուրիական բռնագրաւուած Կոլանը պարտադրաբար կը փորձէ կցել սինիստական կառոյցին՝ բացայայտօրէն սպառնալով Սուրիոյ ինքնիշխանութեան եւ տարածքային ամբողջականութեան, անտեսելով սուրիական Կոլանին առկա միջազգային բոլոր օրէնքներն ու որոշումները: Դատապարտելի այս որոշումը կը փաստէ ԱՄՆ-ի եւ «Իսրայէլի» անքակտելի կապն ու արաբական աշխարհին ու արաբ ժողովուրդին հանդէպ անոնց թշնամական մօտեցումը: Երեւոյթ մը, որ ԱՄՆ-ի տարբեր վարչակարգերը յաճախ կը մղէ անսահմանօրէն աջակցելու իսրայէլեան բազմատեսակ բռնարարներուն:

«ԱՄՆ-ի նախագահին որոշումը միջազգային օրէնքներուն նկատմամբ անոր բացայայտ արհամարհանքը կ'արտացոլացնէ, սիւստանակ միջազգային ընտանիքին ուղղուած վարկաբեկիչ ապտակ մըն է»:

Նախարարութիւնը իր յայտարարութեան մէջ դիտել տուաւ. «ԱՄՆ-ի նախագահին որոշումը ՄԱԿ-ի դերն ու վաւերականութիւնը հարցականի տակ կը դնէ, որովհետեւ կ'անտեսէ ՄԱԿ-ի այս ուղղութեամբ գոյացուցած բոլոր որոշումները, յատկապէս՝ 1981-ի 497 թուականի որոշումը, որ կը ճշդէ սուրիական Կոլանի օրինական վիճակը, որպէս բռնագրաւեալ հող եւ կը մերժէ իսրայէլեան ծաւալապաշտութեան անոր կցումը, զայն ապօրինի եւ անվաւեր համարելով»:

Նախարարութիւնը եզրափակելով ըսաւ. «Սուրիա կտրականապէս կը մերժէ ԱՄՆ-ի նախագահին այս որոշումը եւ կը վերահաստատէ, որ ողջ աշխարհը անկարող է փոխելու Կոլանի սուրիական եւ արաբական հող ըլլալու պատմական իրողութիւնը: Կոլանը պիտի ազատագրուի եւ պիտի վերամիանայ իր մայր հայրենիքին՝ Սուրիոյ, իսկ սուրիացիները այսօր, ահաբեկչութեան դէմ յաղթական պատերազմ մղելէ տարիներ ետք, աւելի քան վճարական են հասնելու Կոլանի ազատագրման յաղթանակին: Ողջ Սուրիոյ տարածքին ապրող սուրիացիները կը հաստատեն, որ բոլոր միջոցներով պիտի պայքարին ԱՄՆ-ի նախագահին այս Սեւ Որոշումին դէմ եւ սիւստանական ոգիով պիտի զօրակցին սուրիական Կոլանի պայքարունակ մեր ժողովուրդին, բաժնեկցելով բռնագրաւումի դառնութիւնն ու պայքարի վրճաւանութիւնը՝ յանուն Կոլանի ազատագրումին: Այդ ազատագրումին անտուրմը պիտի չուշանայ»:

Սուրիոյ Արտաքին Գործոց Նախարարութիւնը հաղորդեց. «ԱՄՆ-ի նախագահը, իր այս որոշումով, սուրիական բռնագրաւուած Կոլանը պարտադրաբար կը փորձէ կցել սինիստական կառոյցին՝ բացայայտօրէն սպառնալով Սուրիոյ ինքնիշխանութեան եւ տարածքային ամբողջականութեան, անտեսելով սուրիական Կոլանին առկա միջազգային բոլոր օրէնքներն ու որոշումները: Դատապարտելի այս որոշումը կը փաստէ ԱՄՆ-ի եւ «Իսրայէլի» անքակտելի կապն ու արաբական աշխարհին ու արաբ ժողովուրդին հանդէպ անոնց թշնամական մօտեցումը: Երեւոյթ մը, որ ԱՄՆ-ի տարբեր վարչակարգերը յաճախ կը մղէ անսահմանօրէն աջակցելու իսրայէլեան բազմատեսակ բռնարարներուն:

**ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
 ՆՍՕՏՏ ԱՐԱՄ Ա. ՎԵՆԵՓԱՆ ՎԵՅՐԱԳԵՏԻ ՆՈՎՈՒՄՊԵՏԱԿԱՆ
 ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՆԱԼԻՊ
 ԵՒ ՍՐԲԱԳՈՐԾՈՒՄ
 ՄՐԲՈՅ ԲԱՌԱՄՆԻՅ ՄԱՆԿԱՆՑ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
 Զեռամբ՝
 ՆՍՕՏՏ Արամ Ա. Կաթողիկոսի Մեծի Տանն Կիլիկիոյ**

Ուրախութեամբ կը յայտնենք մեր ժողովուրդին, որ Բերիոյ Յայրոց Թեմի Վերաշինութեան եւ Վերականգնումի աշխատանքներու շրջագիծէն ներս, Սրբոց Զառամսից Մանկանց Մայր Եկեղեցւոյ, զանգակատան եւ մայր մուտքի վերաշինութեան աշխատանքները աւարտած են:

Եկեղեցւոյ Սրբագործման Առիթով՝
 1) ՆՍՕՏՏ Արամ Ա. Վեհափառ Յայրապետ Յալէպ կը ժամանէ Ուրբաթ, 29 Մարտ 2019, յետմիջօրէի ժամը 4:00-ին, եւ **Ս. Աստուածածին Եկեղեցւոյ մէջ** կը մատուցուի Կանոնական Աղոթք:

2) ՆՍՕՏՏ Արամ Ա. Կաթողիկոսի **Զեռամբ** Եկեղեցւոյ Սրբագործումն ու Վերաբացումը տեղի կ'ունենայ Շաբաթ, 30 Մարտ 2019, առաւօտեան ժամը 9:00-ին: Եկեղեցական արարողութիւններու աւարտին, Սրբագործուած Եկեղեցւոյ մէջ տեղի կ'ունենայ ժողովրդային աջահամբոյր:

3) Բարձր հանդիսապետութեամբ Վեհափառ Յայրապետին, Սրբոց Զառամսից Մանկանց Մայր Եկեղեցւոյ անուանակոչութեան տօնին առիթով, Կիրակի, 31 Մարտ 2019-ին, Ս. Եւ Անմահ Պատարագ կը մատուցուի սրբագործուած եկեղեցիէն ներս, առաւօտեան ժամը 9:30-ին:

Ս. Եւ Անմահ Պատարագը կը մատուցէ Բերիոյ Յայրոց Թեմի Բարեջան Առաջնորդ Գեղշ. Տէր Շահան Սրբ. Արք. Սարգիսեան, յընթացս Ս. Պատարագին, Վեհափառ Յայրապետը կ'ուղղէ իր հայրապետական պատգամը:

Յրաւիրուած են մեր ժողովուրդի զաւակները մասնակցելու հոգեպարար արարողութիւններուն եւ ստանալու Վեհափառ Յայրապետին օրհնութիւնը:

**ԴԻԱՆ
 ԱԶԳ. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ**

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթ, 23 Մարտ 2019-ին, Յալէպի ԱՄԺ Տան «Լ. Շանթ» սրահէն ներս տեղի ունեցաւ Սուրիոյ Յայ Դատի յանձնախումբերուն խորհրդածողովը, ներկայութեամբ ՀՀԴ Յայ Դատի Միջին Արեւելքի գրասենեակի պատասխանատու Վերա Եագուպեանի, Սուրիոյ Յայ Դատի Կեդրոնական եւ զանազան շրջաններու Յայ Դատի յանձնախումբերու ներկայացուցիչներուն:

Խորհրդածողովը լսելէ ետք Յայ Դատի Միջին Արեւելքի գրասենեակի եւ Սուրիոյ Յայ Դատի յանձնախումբերու գործունէութեան գերակշիռ, հանգամանօրէն ընկնէ հետեւեալ օրակարգի կետերը:

- Արաբական եւ յատկապէս սուրիա-

կան հանրային կարծիքը Յայ Դատին եւ Յայրոց Ցեղասպանութեան մասին:

- Սուրիահայ երիտասարդութեան ներգրաւումը Յայ Դատի աշխատանքներուն մէջ եւ մասնագիտական օղակներու յառաջացումը:
- Սուրիոյ յետպատերազմեան պատկերին մէջ Յայ Դատի աշխատանքներու թիրախներուն եւ օգտագործելի կարելիութիւններուն ճշդումը:
- Սուրիական ընկերութեան բաղադրիչներուն եւ քաղաքական կողմերու հետ գործակցութեան կարելիութիւնները:

**Սուրիոյ Յայ Դատի Յանձնախումբերու
 Խորհրդածողով
 Շաբ.՝ 19 4 ➔**

Խմբագրական

ԿՈՒԱՆԻ ԲՈՒՆԱԿՑՈՒՄԸ՝ ՄԵԿԱՅԼ ԴԱԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՄՆ-ի նախագահը իր պաշտօնի ստանձնումն ենթադրելի քայքայման ու նոր քարտեզի ձեւաւորման քաղաքականութիւնը բացայայտ շտապողականութեամբ սկսաւ իրագործել, գայն համարելով «Դարու Մեծագոյն Գործարք»:

2018-ի Յունուար ամիսէն իսկ յստակ դարձաւ, որ Թրամի անելի կոշտ գործելաոճ պիտի որդեգրէ նախ Իրանի նկատմամբ եւ բանակցութեան փոխարէն ուժի եւ սպառնալիքներու քաղաքականութիւն պիտի վարէ՝ ոչ թէ պարզապէս կասեցնելու Իրանի հիւլեական ծրագրերը, այլ՝ նսեմացնելու Իրանի աշխարհաքաղաքական դերը տարածաշրջանին մէջ: Մայիս 2018-ին Թրամի միակողմանի կերպով դուրս եկաւ Իրանի հետ միացեալ գործողութիւններու համապարփակ ծրագիրէն, արհամարհելով իր դաշնակիցներուն՝ Բրիտանիոյ, Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի կարծիքն անգամ:

Իրանի հետ միացեալ ծրագիրին չեղեալ համարումն ենթադրելի քայքայման նպաստող ծրագիրի մը գլուխը անցած կը շրջանցէ միջազգային օրէնքներն ու ՄԱԿ-ի որոշումները:

ԱՄՆ-ի ղեկավարը առանց ուղղակի միջամտութեան, առանց զինուորական ուղղակի ներկայութեան կը փորձէ քայքայել Սուրիան: Անոր այս ծրագիրին կը նպաստեն Իսրայէլն ու Թուրքիան:

Սուրիոյ հիւսիսարեւելեան շրջանին մէջ քրտական ինքնավար մարզ մը յառաջացնելու ամերիկեան նկրտումները Սուրիան մասնատելու ծրագիրին առաջին քայլերն էին:

Միւս կողմէ, Սուրիոյ մէջ «Արաբական Գարնան» սեւ ծաղիկները բուսնիլ սկսած էին արդէն մէկ առ մէկ՝ երկիրի քանդում, տարածքներու բռնագրաւում, մշակութային կոթողներու ոչնչացում, հաւատարմութեան գաղափարներու տարածում եւ մասամբ նորին:

Միացեալ Նահանգներու տարածաշրջանին մէջ «Դարու Գործարք» ը իրականացնելու յաջորդ քայլը նախագահ Տանըլտ Թրամիի Երուսաղէմը Իսրայէլի մայրաքաղաք հռչակելու որոշումն էր, քայլ մը, որ բնականաբար պիտի չնպաստէր պաղեստինցիներու եւ իսրայէլցիներու միջեւ գոյութիւն ունեցող հարցերու լուծման, այնպէս ինչպէս յայտարարեց Թրամի, ընդհակառակը՝ պիտի սրեր լարուածութիւնն ու վերացներ երկխօսութեան կարելիութիւնը:

Նոյն գործելաոճին տուրք տալով, ԱՄՆ-ի նախագահը այս անգամ Կուլանը Իսրայէլին բռնակցելու որոշում մը գոյացուց, այսպիսով սուրիական Կուլանը գրաւած Իսրայէլի բռնարարքին օրինականացման միտելով, շրջանցելով միջազգային օրէնքն ու ՄԱԿ-ի որոշումները:

Բնականաբար Միջին Արեւելքը, յատկապէս Սուրիան, մասնատելու Թրամիի այս ծրագիրէն օգտուողներն մէկն ալ Թուրքիան է՝ քանի մը առումներով:

Նախ՝ օրինականացնելու սուրիական Իսկեստերուսի (Ալեքսանտրէթի) գրաւումը եւ նսեմացնելու Սուրիոյ կողմէ անոր օրինական պահանջին փորձերը: Թուրքիա, ըլլալով նաեւ ԱՄՆ-ի գըլխաւոր դաշնակիցներէն եւ գործակատարներէն մէկը տարածաշրջանին մէջ, բնականաբար պիտի հետեւի ԱՄՆ-ի օրինակին՝ արդարացնելու իր ներկայութիւնը Սուրիոյ հիւսիսարեւմտեան շրջանին մէջ, այնպէս ինչպէս ԱՄՆ կ'արդարացնէ իր ներկայութիւնը Սուրիոյ հիւսիսարեւելեան շրջանին մէջ:

Սուրիոյ դէմ հիւսուող այս դաւերուն դէմ դնելու գլխաւոր գրաւականը անոր ժողովուրդին միասնութիւնն է՝ յանուն իր հայրենական ու ազգային շահերուն: Այս պարագային միայն Սուրիոյ ժողովուրդը արժանի պատասխանը կրնայ տալ իր երկիրը մասնատող ուժերուն՝ առանց տարուելու անոնց կեղծ խոստումներով: Իսկ տարածաշրջանի երկիրներու, յատկապէս Իրանի, Սուրիոյ, Իրաքի եւ Լիբանանի գործակցութիւնը անուր պատուար մը կրնայ հանդիսանալ նման ծրագիրի մը վտանգաւոր հետեւանքներուն դէմ:

Պատմական դէպքերը կը վկայեն, որ նման ոճով հարցեր լուծելու գերպետութիւններու քաղաքականութիւնը պարզապէս տագնապներ կը կուտակէ տարածաշրջանին մէջ: Տագնապներ, որոնք ոչ մէկ կողմի շահերուն կրնան ծառայել, եթէ չլուծուին երկխօսութեան միջոցով:

«Գ.»

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՄԱՍԼՈՅ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Սուրիական Կուլանի շուրջ ԱՄՆ-ի նախագահ Տանըլտ Թրամիի ապօրինի որոշումը առանցքային տեղ կը գրաւէ սուրիական մամուլին մէջ:

Սուրիական «Ուաթան» թերթը կը յայտնէ, որ Կիրակի, 24 Մարտ 2019-ին,

Նիւ Եորքի մէջ, ՄԱԿ-ի մօտ Սուրիոյ մնայուն ներկայացուցիչ դոկտ. Պաշար ալ Ճաաֆարի հանդիպում ունեցած է ՄԱԿ-ի ընդհանուր քարտուղար Անթոնիօ Կոթերիսի հետ: Ճաաֆարի վերջինիս տեղեկացուցած է Սուրիոյ կեցուածքն ու դատապարտումը ԱՄՆ-ի նախագահ Տանըլտ Թրամիի յայտարարութիւններուն եւ պահանջած ՄԱԿ-ի կողմէ պաշտօնական հաղորդագրութեան մը հրապարակումը՝ վերահաստատելու ՄԱԿ-ի մօտեցումը Կուլանի բռնագրաւման նկատմամբ:

Ճաաֆարի ըսած է. «Շատ յստակ էր, որ Կոթերիս համամիտ չէր Կուլանի նկատմամբ Ուաշինկթընի կեցուածքին: Դիւանագիտութիւնը Twitter-ի վրայ որոշումներ հրապարակելով եւ պետութիւններուն հակադարձելով չի կիրարկուիր: ԱՄՆ-ի նախագահին Կուլանը Իսրայէլի կցելու որոշումը որեւէ օրինական հիմք չունի, սակայն ճակատումներու եւ զինուորական բախումներու դուռ պիտի բանայ: Այս որոշումը ԱՄՆ-ի խաղաղութեան միջորդ ըլլալու յաւակնութիւնները յետս կը կոչէ»:

Իր կարգին Կոթերիս շեշտած է, որ ՄԱԿ-ի ու յատկապէս իր դիրքորոշումը յստակ է բոլորին համար: ՄԱԿ-ի դիրքորոշումը հիմնուած է միջազգային օրէնքներուն եւ որոշումներուն վրայ, որոնք կը փաստեն Կուլանի սուրիական, արաբական հող ըլլալն ու Իսրայէլի կողմէ բռնագրաւումը:

ՄԱՆԱ-ի համաձայն, Թրամիի Կուլանը Իսրայէլի կցելու որոշումը միջազգային դատապարտման արժանացած է:

ՄԱԿ-ի ընդհանուր քարտուղար Անթոնիօ Կոթերիս շեշտած է, որ Կուլանի իրավիճակը որեւէ փոփոխութեան պիտի չենթարկուի Թրամիի որոշումն ենթա:

Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Սերկէյ Լաւրով իր ամերիկացի պաշտօնակից Մարք Փոմփեյնի հետ հեռաձայնային հաղորդակցութեան ընթացքին խստիւ քննադատած է ԱՄՆ-ի կեցուածքը:

Միւս կողմէ Ափրիկէի եւ Միջին Արեւելքի մօտ Ռուսիոյ նախագահի յատուկ բանագնաց, Ռուսիոյ արտաքին գործոց փոխնախարար Միխայիլ Դոկտանով շեշտած է, որ Թրամիի Կուլանը Իսրայէլի կցելու որոշումը Ռուսիոյ պաշտօնական կեցուածքը պիտի չփոխէ:

Թեհրանի մէջ, Իրանի իսլամական խորհրդարանի նախագահ Ալի Լարիճանի խստիւ դատապարտած է Թրամիի այս մօտեցումը՝ շեշտելով, որ այս որոշումը կը հակասէ մարդկային սկզբունքներուն եւ միջազգային օրէնքներուն:

Լիբանանի Արտաքին Գործոց նախարարութիւնը հաղորդագրութիւն մը հրապարակելով շեշտած է, որ Կուլանը սուրիական, արաբական բռնագրաւեալ հող է եւ կարելի չէ այդ իրականութիւնը որեւէ որոշումով փոխել:

Եամանի արտաքին գործոց նախարար Յիշամ Շարաֆ Ապտալլա շեշտած է, որ Թրամիի որոշումը արաբական աշխարհին ուղղուած մարտահրաւեր է եւ միջազգային օրէնքի կոպիտ խախտում: Իսկ Իրաքի Արտաքին Գործոց նախարարութիւնը հաստատած է, որ Թրամի իր այս արարքով Իսրայէլի բռնարարները օրինականացնել կը փորձէ:

Յորդանանի արտաքին գործոց նախարար Այման ալ Սաֆատի եւս յայտնած է, որ միջազգային օրէնքին համաձայն, Կուլան սուրիական բռնագրաւուած հող է, իսկ Եգիպտոսի խորհրդարանը դատապարտած է Թրամիի որոշումը՝ շեշտելով, որ ատիկա ողջ աշխարհին համար ընդվզեցուցիչ քայլ է: Վերջապէս «HUMAN RIGHTS WATCH» կազմակերպութիւնը դիտել տուած է, որ Թրամիի որոշումը միջազգային օրէնքներու կոպիտ խախտում է:

Այս շրջագիծին մէջ, սուրիական «Շամ Թայմ» կայքը կը յայտնէ, որ Արաբական Լիկայի քարտուղարութեան բանքեր Մահմուտ Աֆիֆի յայտնած է, թէ Սուրիոյ Արաբական Լիկա վերադառնալու հարցը յառաջիկայ օրերուն Թունուսի մէջ տեղի ունենալիք արաբական երկիրներու գագաթնաժողովի օրակարգին վրայ է: Աֆիֆի խստիւ դատապարտած է ԱՄՆ-ի նախագահին որոշումը եւ շեշտած, որ Կուլանը Սուրիոյ անբաժանելի մէկ մասն է:

Լուրեր Հայաշխարհին

ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՓԱՇԻՆԵԱՆ ԶԻՆՈՒԾ ՈՒԺԵՐՈՒ ԴԵՎՎԱՐ ԿԱԶՄԻՆ ՇԵՏ ԼՂ ՇԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԳԱԽՐՄԱՆ ԲԱՆԱԿՅԱՅԻՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅԻ ՄԱՍԻՆ ԽՕՍԱԾ Է

ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան, 26 Մարտին, Պաշտպանութեան Նախարարութեան վարչական համալիրին մէջ շինուած Ուժերու ղեկավար կազմին հետ հանդիպում մը ունեցած է:

Ողջունելով ղեկավար կազմը, վարչապետ Փաշինեան յայտնած է, որ սոյն հանդիպումը Հայաստանի զարգացման օրակարգին զանազան հարցերը քննարկելու համար կարելորդ առիթ մըն է:

Իր խօսքին մէջ վարչապետը ՀՀ տնտեսական ներկայ իրավիճակին անդրադարձած է եւ խօսած է տնտեսական յեղափոխութեան ուղղութեամբ իրականացուող քայլերուն մասին: Ապա ան զինուորական ծառայողներուն համար նպաստաւոր պայմաններու ստեղծման եւ ընկերային հարցերու լուծման ի խնդիր պետութեան տարած աշխատանքները ներկայացուցած է:

Պատասխանելով հաւաքի մասնակիցներուն հարցերուն՝ վարչապետ Փաշինեան ՀՀ արտաքին քաղաքական մարտահրաւերներուն, տարածաշրջանային ռազմաքաղաքական իրավիճակին եւ զարգացումներուն անդրադարձած է, հանգամանօրէն խօսելով նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան կարգաւորման բանակցային գործընթացին մասին:

ԾԱՌԱՏՈՒՆԿ Ի ՅԻՇԱՏԱԿ ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԾԻ ԶՈՇԵՐՈՒՆ

Հայ Օգնութեան Միութիւնը, ՀՀ-ի Հայաստանի երիտասարդական Միութեան, ՀՀ-ի «Նիկոլ Աղ-

բալեան» Ուսանողական Միութեան, ՀՀ-ի Ազատամարտիկներու Յանձնախումբին, ՀՍԸՄ-Հասկ, Համագային Հայ Կրթական եւ Մշակութային Միութեան հետ 30 Մարտի առաւօտեան ժամը 11:00-ին եռաբլուր Պանթենին մէջ պիտի կազմակերպեն միացեալ ծառատունկ՝ ի յիշատակ Ապրիլեան պատերազմի զոհերուն:

Ձեռնարկի ընթացքին ոսկրածուծի նուիրատուներու հայկական բարեգործական հիմնադրամը, որ կը զբաղի Հայաստանի մէջ արեան հիւանդութիւններով տառապող երեխաներու բուժումով, յատուկ տաղաւարի մը մէջ պիտի իրականացնէ կամաւորներու արձանագրութիւնը:

Ձեռնարկի ընթացքին տեղի պիտի ունենայ նաեւ հանգուցեալ ՀՕՄ-ուիներու, զոհուած ազատամարտիկներու, զինուորներու հոգեհանգստեան արարողութիւն:

ԿԼԵՏԻՍ ՊԵՐԵՃԻՔԵԱՆ՝ ՆՈՐ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՈՒԷԼՍԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏ

Աւստրալիահայ գործիչ Կլետիս Պերեճիքեան 7 միլիոն քնակչութիւն ունեցող Նոր Հարավային Ուելս նահանգին մէջ տեղի ունեցած ընտրութիւններուն Աւստրալիոյ նահանգներու մակարդակով առաջին կին գործիչը եղած է:

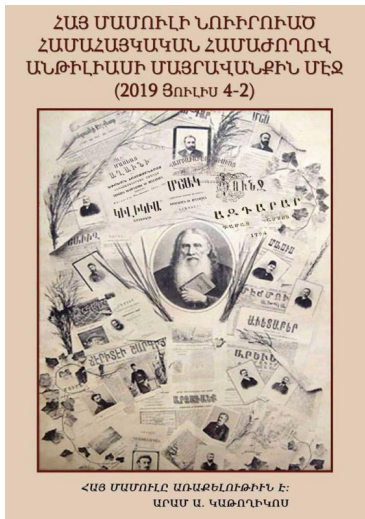
Լիպերալ Կուսակցութեան անդամ Պերեճիքեան ընտրութիւններուն իր հիմնական մրցակիցին՝ Աշխատաւորական Կուսակցութեան թեկնածուին գերազանցելով:

Պերեճիքեան ընտրութենէն ետք իր կողմակիցներուն դիմաց ելոյթ ունենալով հետեւեալը յայտնած է. «Ես հպարտ եմ, որ այստեղ կ'ապրիմ: Այս նահանգի ամենակարեւոր յատկութիւնը այն է, որ ինչպիսի ծագում ալ ունենաս, ուր որ ալ բնակիս, լաւագոյնիս հասնելու կարելիութիւն ունիս»:

Աւելցնենք, որ Կլետիս Պերեճիքեան 2017-էն Նոր Հարավային Ուելսի վարչապետի պաշտօնը կը վարէր: Այդ օրերուն Լիպերալ Կուսակցութեան առաջնորդ Մայք Պայրտը իրաժարական տուած էր եւ կուսակցութեան անդամները միաձայնութեամբ նոր առաջնորդի եւ նահանգի ղեկավարի պաշտօնին համար Պերեճիքեանը ընտրած էին:

ՀԱՅ ՄԱՍՈՒԻ ՆՈՒԻՐՈՒԾ ՀԱՄԱՀԱՅՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԱՅՐԱՎԱՆՔԻՆ ՄԵՋ (2-4 ՅՈՒԼԻՍ 2019)

ՆՍՕՏՏ Արամ Ա. Վեհափառ Հայրապետի հռչակած Հայ Մամուլի տարուան առիթով, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան կազմակերպութեամբ տեղի պիտի ունենայ Հայ Մամուլի նուիրուած համահայկական համաժողով, 2-4 Յուլիս 2019-ին, Անթիլիասի Մայրավանքին մէջ:

Համաժողովը պիտի ունենայ համահայկական բնոյթ, հետեւաբար համաժողովին պիտի մասնակցին Հայաստանի, Արցախի եւ Սփիւռքի մէջ գործող մամուլի գըլխաւոր խմբագիրներ եւ մամուլի գործիչներ:

Համաժողովը պիտի քննարկէ հայկական լրատուադաշտին այսօրուան մարտահրաւերները, համագործակցութեան ուղիները, արդիական մեթոտները, տեղեկատուական անվտանգութեան խնդիրները, ապա տեղեկատուութեան յարուցած դժուարութիւնները, ընկերային ցանցերու ունե-

ցած դերը՝ լրատուական աշխարհին վրայ, հայ տպագիր մամուլի այսօրուան տագնապները, հայապահպանման առաքելութեան վերահիմաստաւորումը եւ միջազգային հանրային կարծիքի ձեւաւորման նպաստող գործնական աշխատանքները:

Մամուլի այն գործիչները, որոնք կ'ուզեն ներկայ ըլլալ համաժողովին, պետք է իրենց դիմումը ուղարկեն Կաթողիկոսարան, մինչեւ 15 Ապրիլ, հետեւեալ հասցէին՝ info@armenianorthodoxchurch.org: Անհրաժեշտութեան պարագային կրնան կապ հաստատել Տիար Խաչիկ Տետեանին հետ (հեռաձայն՝ +961 4 410001): Մասնակցութեան հաստատման պարագային, Կաթողիկոսարանը կը ստանձնէ մասնակիցներուն օդակայանէն դիմաւորումը, ժողովավայր փոխադրութիւնն ու կեցութիւնը (2, 3, 4 Յուլիս 2019): Ճանապարհածախսը կը հոգան մասնակիցները:

Համաժողովի օրակարգի եւ այլ մանրամասնութիւններուն մասին յաջորդաբար տեղեկ պիտի պահենք մասնակիցները:

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Տեղեկատուական Բաժանմունք

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ուրախութեամբ կը յայտնենք մեր ժողովուրդին, որ Բերիոյ Հայոց Թեմի Վերաշինութեան եւ Վերականգնումի աշխատանքներու շրջագիծէն ներս, Սրբոց Քառասնից Մանկանց Մայր Եկեղեցւոյ, զանգակատան եւ մայր մուտքի վերաշինութեան աշխատանքները աւարտած են, մասնակցութեամբ մեր ժողովուրդի գաւակներուն եւ անհատ բարերարներու նուիրատուութիւններով: Վերաշինութեան երկրորդ հանգրուանով՝ պիտի նորոգուին եւ ամբողջացուն տարածքի միւս կառոյցները (պատմական Ս. Աստուածածին Եկեղեցին եւ Ազգ. Առաջնորդարանը, Գանձատունը, սրահները, շրջափակերը):

Առ այդ, գլխաւորութեամբ Բերիոյ Հայոց Թեմի Բարեջան Առաջնորդ՝ Գերաշնորհ Տ. Շահան Ս. Արք. Սարգիսեանի, Թեմի Ազգ. Վարչութիւնս հիմնեց

«ՍՐԲՈՑ ԶԱՌԱՍՆԻՑ ՄԱՆԿԱՆՑ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑՈՅ ՀԻՄՆԱՂՐԱՄ»

Այսու նուիրական այս ծրագրին իրագործման համար, կը հրաւիրենք մեր ժողովուրդի գաւակները, իրենց սրտաբաւախ նուիրատուութիւններով մասնակից դառնալու վերաշինութեան գործին:

Նուիրատուութիւնները կը կատարուին Ազգ. Առաջնորդարանէն ներս:

ԲԵՐԻՈՅ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ ԱԶԳ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅ

ՎԵՐԱ ԵԱԳՈՒՊԵՄՆ. «ԱՆՆՐԱԺԵՇՏ Է ՊԱՏՐԱՍՏԵԼ ԻՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ԴԱՏԻՆ ՆԱՆԴԷՊ ՆԱԲԱՏՔ ՏԱԾՈՂ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆ, ՈՐ ՃԻԳ ՊԻՏԻ ՉԽՆԱՅԷ ԱՅԴ ՆՊԱՏԱԿԻՆ ՏՐԱՄԱԴՐԵԼՈՒ ԱՄԷՆ ԲԱՆ»

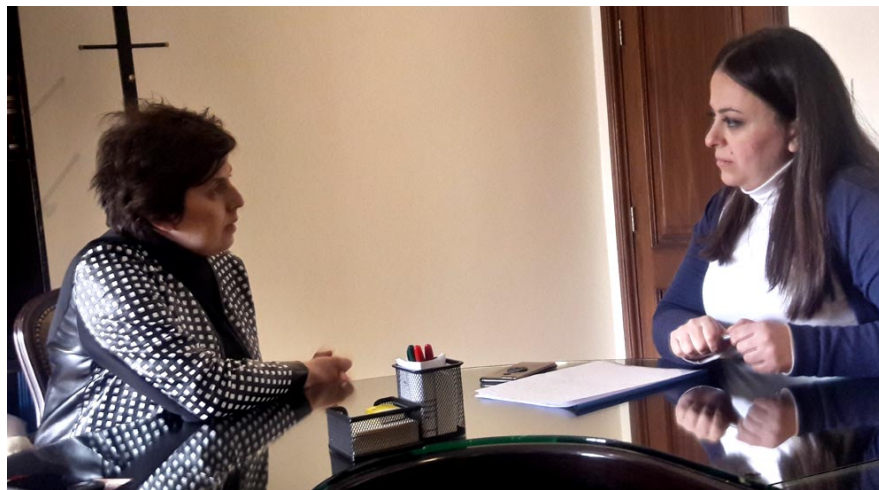
23 Մարտին, Հայլեյի մեջ տեղի ունեցավ Սուրիոյ Հայ Դատի յանձնախումբերու խորհրդատու ժողովը, որուն մասնակցելու հրաւիրուած էր նաեւ Միջին Արեւելքի Հայ Դատի գրասենեակի պատասխանատու Վերա Եագուպեան: «Գանձասար» այս առիթով հետեւեալ հարցազրոյցը ունեցաւ անոր հետ.

«Գանձասար»-Վերջերս արաբական երկիրներուն մէջ ցեղասպանութեան թեման յաճախ կ'արծարծուի, կը կարծէ՞ք, որ այս ալիքը կըրնայ ընդլայնիլ: Ի՞նչ է Միջին Արեւելքի Հայ Դատի գրասենեակին դերը այս ուղղութեամբ:

Վերա Եագուպեան- Վերջին երկու տարիներուն այս ալիքը սկսած էր Եգիպտոսի մէջ եւ տակաւին կը շարունակուի: Այս մէկը մեծ գոհունակութիւն եւ խանդավառութիւն ստեղծած է Եգիպտոսի Հայ Դատի մեր ընկերներուն մօտ եւ բնական է որ այսպէս ըլլայ, որովհետեւ այն ինչ որ մենք մինչեւ օրս Եգիպտոսի մէջ չէինք կրցած իրականացնել Հայ Դատի աշխատանքներուն ուղղութեամբ, այսօր Եգիպտոսի իշխանութիւններուն, մամուլին եւ լրատումամիջոցներուն միջոցաւ մեզի կը հրամցուի շատ հանգիստ կերպով: Այսինքն ինչ որ անցեալին անկարելի էր, այսօր շատ հանգիստ ձեւով տեղի կ'ունենայ: Այս մէկը անշուշտ ունի իր պատճառները, որոնց քիչ ետք կ'անդրադառնամ: Նոյնն ալ վերջերս եղաւ ԱՄԷ-ի մէջ, երբ յանկարծ մամուլին մէջ արձագանգ գտաւ յայտարարութիւն մը, որ կ'ըսէր, թէ Թուրքիա պէտք է ճանչնայ Հայոց Յեղասպանութիւնը եւ լուր մը տարածուեցաւ, թէ ԱՄԷ յառաջիկայ Ապրիլին ցեղասպանութիւնը պիտի ճանչնայ: Այս յայտարարութիւնը եւս գոհունակութիւն պատճառեց հայ հասարակութեան, որովհետեւ ոչ մէկ ատեն Ճոնի երկիրներէն մէկը խօսած էր կամ նման յայտարարութիւն ըրած էր Հայոց Յեղասպանութեան մասին:

Որպէս Հայ Դատի գրասենեակ լրջութեամբ եւ զգուշութեամբ կը մօտենանք այս հարցին, որովհետեւ լաւ գիտենք, թէ ինչ կրնայ պատահիլ յետոյ: Արաբական աշխարհի եւ Թուրքիոյ կրօնական ու տնտեսական կապերը այնքան ազդեցիկ են ու մեծ դեր կը խաղան, որ Եգիպտոս կամ ԱՄԷ անպայման ետ դարձի ճամբան բաց կը ձգեն: Այս երկիրները, որքան ալ այսօր Թուրքիոյ հետ թշնամի դիրքերու վրայ գըտնուին, տեղ մը կը միանան կրօնքով եւ տնտեսական ամուր կապերով: Հետեւաբար պէտք է զգոյշ ըլլալ եւ սպասել: Գրասենեակը ամէն օժանդակութիւն կը տրամադրէ թէ՛ Հայ Դատը հետապնդող մեր ընկերներուն, եւ թէ՛ արաբական լրատումամիջոցներուն ու արաբ մտաւորականութեան: Հոս կ'ուզեմ յայտնել, որ

մենք ցեղասպանութեան ճանաչման հարցը երբեք չենք արծարծած արաբական երկիրներուն մէջ, իւրայատուկ պարագայ էր Լիբանանը

որ 2001-ին ճանչցաւ ցեղասպանութեան պատմական իրողութիւնը, որովհետեւ օրին ստեղծուեցան քաղաքական բարենպաստ պայմաններ: Նկատի ունենալով Լիբանանի համայնքային դրութիւնը եւ համեմատաբար ժողովրդավար վարչաձեւը: Ի տարբերութիւն Եւրոպայի եւ Ամերիկաներու Հայ Դատի աշխատանքներէն, մենք արաբական երկիրներուն մէջ նման խընդիր չենք արծարծած: Հետեւաբար պէտք է սպասել եւ տեսնել, եթէ իսկապէս Եգիպտոս կամ ԱՄԷ օր մը պիտի ճանչնան Յեղասպանութիւնը, կամ ոչ: Որքան դրական քայլ այդ ուղղութեամբ մեզի համար մեծ յաջողութիւն եւ իրագործում կը համարուի:

«Գ.»- Սուրիոյ պատերազմը ինչպիսի՞ դրական եւ բացասական ազդեցութիւն կրնայ ունենալ Հայ Դատի աշխատանքներուն վրայ: Ի՞նչ հորիզոններ կը բացուին, որակական ինչպիսի՞ կարելիութիւններ կը ստեղծուին Հայ Դատի գրասենեակներուն համար, մանաւանդ նկատի ունենալով Թուրքիոյ հրահրիչ դերն ու սուրիական հողեր թափանցելու նկրտումները:

Վ.Ե. - Սուրիահայութիւնը այն համայնքներէն է, որ հինէն ի վեր Հայ Դատի գործունեութիւն ծաւալած է: Սուրիան վկայ է ցեղասպանութեան պատմական իրողութեան, իսկ Հայլեպը՝ մայր եւ պատմական գաղութ է, որուն կը պարտինք հայութեան գոյութիւնը Սփիւռքի մէջ: Սուրիոյ մէջ է Տեր Զօրը, հետեւաբար Սուրիան յատկանշական տեղ կը գրաւէ Հայ Դատի մեր պայքարին մէջ: Սուրիոյ պատերազմին պատճառով Հայ Դատի աշխատանքները մեծ հարուած ստացան ոչ միայն Սուրիոյ մէջ, այլեւ ընդհանրապէս Միջին Արեւելքի մէջ, որովհետեւ եթէ մենք այսօր չունենանք Հայլեպի մէջ գորաւոր եւ աշխոյժ գաղութ, եթէ չունենանք Տեր Զօր, Հայ Դատի մեր պայքարը կը տկարանայ: Դժբախտաբար «Արաբական Գարնան» եւ յատկապէս Սուրիոյ պատերազմին պատճառով Հայ Դատի աշխատանքները տեղ մը նահանջած են:

սպանութեան գիտական ուսումնասիրողներ, ինչպէս նաեւ արաբերէտով հրատարակութիւններ: Անհրաժեշտ է պատրաստել իր ժողովուրդի դատին հանդէպ հաւատք տածող երիտասարդութիւն, որ ճիշդ պիտի չիսնայ արդարապէս տրամադրու ամէն բան: Աւելին, այսօր մենք տակաւին շատ ետ կը մնանք ելեկտրոնային աշխարհի ընձեռած գարգացումներէն, այսինքն պէտք է մտածենք, թէ ինչպէ՞ս կարելի է այդ կարելիութիւնները օգտագործել մեր դատի քարոզչութիւնը լաւապէս կատարելու համար: Համացանցը մեծ դեր ունի մեր քարոզչութիւնը, մեր մտքերը եւ մեր գաղափարները տարածելու գործին մէջ, բայց տակաւին դանդաղ ենք այդ հսկայ կարելիութիւններու օգտագործման առումով:

Միւս կողմէ, սակայն, Թուրքիոյ ժխտական դերակատարութիւնը «Արաբական Գարնան» մէջ թշնամական տրամադրութիւններ յառաջացուած է արաբ կարգ մը պետութիւններու մօտ, փաստը՝ Եգիպտոսի եւ ԱՄԷ-ի մէջ պատահածներն են: Սուրիոյ մէջ արաբ ժողովուրդը տեսաւ Թուրքիոյ իսկական դիմագիծը: Թուրքիան այն պետութիւնն է, որ քաջալերեց եւ արտածեց ահաբեկչութիւնը, իր սահմանները բացաւ, դիրքացուց ահաբեկիչներուն մուտքը եւ գորավիզ կանգնեցաւ Սուրիոյ կործանումին: Թուրքիան արաբական աշխարհին մէջ իր նկատմամբ ստեղծեց թշնամական տրամադրութիւն, սա այսօր կը նպաստէ մեր դատին:

Զօրաւոր Սուրիա կը նշանակէ գորաւոր սուրիահայ գաղութ, որ ինքնաբերաբար կը նշանակէ ամուր լիբանանահայ գաղութ: Իրաքի եւ Եգիպտոսի գաղութները ստրպացած են, Յորդանանի գաղութն ալ շատ փոքր է, ալ ինչի՞ մասին կը խօսինք: Այսօր Միջին Արեւելքի գլխաւոր երկու գաղութները Սուրիան եւ Լիբանանն են, որոնք միշտ ալ թիկունք եղած են իրարու: Եթէ Սուրիոյ հայ գաղութը տկարանայ եւ փուլ գայ, ապա Լիբանանի գաղութն ալ կրնայ շատ ծանր վնասներ կրել:

«Գ.»- Ի՞նչ են Հայ Դատի գրասենեակներուն մարտահրաւերները, յատկապէս մարդու իրաւունքներէն, ստիպեցնող մեք, նկատի ունենալով համացանցային բաց համակարգը եւ այդտեղ տիրող բազմակարծութիւնը:

Վ.Ե. - Հայ Դատի աշխատանքները Միջին Արեւելքի մէջ կը դիմագրաւեն բազմաթիւ դժուարութիւններ: Անկախ Թուրքիոյ եւ արաբական երկիրներու կրօնական, տնտեսական եւ պատմական կապերէն, որոնք կը սահմանափակեն մեր աշխատանքները, մենք մասնագիտական մարդու իրաւունքները կը դիմագրաւենք: Միջին Արեւելքի մէջ մեզի կը պակսին ցեղա-

սպանութեան գիտական ուսումնասիրողներ, ինչպէս նաեւ արաբերէտով հրատարակութիւններ: Անհրաժեշտ է պատրաստել իր ժողովուրդի դատին հանդէպ հաւատք տածող երիտասարդութիւն, որ ճիշդ պիտի չիսնայ արդարապէս տրամադրու ամէն բան: Աւելին, այսօր մենք տակաւին շատ ետ կը մնանք ելեկտրոնային աշխարհի ընձեռած գարգացումներէն, այսինքն պէտք է մտածենք, թէ ինչպէ՞ս կարելի է այդ կարելիութիւնները օգտագործել մեր դատի քարոզչութիւնը լաւապէս կատարելու համար: Համացանցը մեծ դեր ունի մեր քարոզչութիւնը, մեր մտքերը եւ մեր գաղափարները տարածելու գործին մէջ, բայց տակաւին դանդաղ ենք այդ հսկայ կարելիութիւններու օգտագործման առումով:

Մեր երիտասարդութեան չեն պակսիր ձիրքեր, պարզապէս պէտք է ուղղել գայն, որպէսզի ծառայէ մեր նպատակներուն: Պէտք է դիմել ամէն միջոցի, որպէսզի կարենանք իսկապէս Հայ Դատին ի նպաստ արաբական հանրային կարծիք ձեւաւորել: Իսկ այդ բոլորը յաջողցնելու համար պէտք է մեր երիտասարդութիւնը գիտնէ գիտութեամբ եւ հայոց պատմութեան լաւ իմացութեամբ:

Հարցազրոյց վարեց Պէթի Զիլերճեան

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ...

Սկիզբ՝ էջ 1

- Սուրիոյ գաւազան շրջաններու մէջ Հայ Դատի քարոզչական աշխատանքներու իւրայատուկութիւնները եւ համապատասխան մարդու իրաւունքները:

Յետ քննարկումներուն, Սուրիոյ Հայ Դատի յանձնախումբերը վերահաստատեցին իրենց յանձնառութիւնը՝

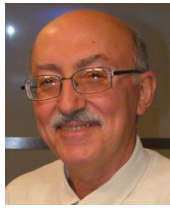
1.- Ընդգծելու Թուրքիոյ կողմէ հայութեան եւ Սուրիոյ ժողովուրդին դէմ ի գործ դրուած բարբարոսութիւններուն, ցեղասպանական արարքներուն գուգահեռները:

2.- Հետապնդելու Հայոց Յեղասպանութեան ճանաչման եւ դատապարտման գործընթացը՝ քաջ իմանալով, որ անպատիժ մնացած ցեղասպանութիւնները կրնան կըրկնուիլ որքանեւ ժամանակի կամ տարածաշրջանի մէջ: Վկայ՝ Սուրիոյ ողջ ժողովուրդին դէմ ի գործ դրուած բարբարոսութիւններն ու կոտորածները, վկայ՝ Սուրիոյ բազմերանգ քաղաքակրթութեան ոչնչացման ուղղուած ահաբեկչական խմբաւորումներուն եւ անոնց գորավիզ կանգնող պետութիւններուն անասնձեղի վայրագութիւնները:

ԱԿՆԱՐԿ

ՄՊԱՍՈՒՄԸ ՌՈՒՄԲԸ
ՉՊԱՅԹԵՑԱՒ, ԲԱՅՅ ԿԱՅ
ՇՂԱՐՇԸ...

Ս. Սուսիտյան

Նախագահ Տանըլտ Թրամփի մասին լուռ հետախուզություն կատարած յատուկ քննիչ Ռապրո Միլլըրի չպայթեցուց այն ռումբը, որ կը սպաստեր ամերիկեան աշխարհի կարգ մը շրջանակներին. 22 Մարտին, ան արդարութեան նախարար Ռիկի Պարի յանձնեց հրսկայածաւալ տեղեկագիր մը, որ կ'ամփոփէ շուրջ 22 ամիս տեսած իր հետախուզութիւնները: Ան պարտականութիւն ուներ ստուգելու, թէ նախագահը իր ընտրապայքարի օրերուն արդեօք Ռուսիոյ հետ գործակցութիւն ունեցա՞ծ է՝ Սպիտակ Տուն հասնելու համար: Միլլըրի տեղեկագիրը ամբողջութեանը մէջ չէ հրապարակուած, հրատարակելի չէ, սակայն նախարարը ամփոփ տեղեկութիւններ փոխանցած է խորհրդարան, ըսելով, որ Միլլըրի տեղեկագիրը կը հաստատէ նախագահին Ռուսիոյ հետ որեւէ գործակցութիւն չունենալը, նաեւ՝ փաստեր չեն գտնուած, որ ան արգելաւած է այս հարցին շուրջ քննութիւնները:

Եթէ քննութիւններէն ի յայտ գար, որ նախագահը գործակցած է աշխարհի ռազմաքաղաքական բեմին վրայ իր գլխաւոր մրցակից-թշնամիներէն նկատուող՝ Ռուսիոյ հետ: Նախ, Սպիտակ Տունն ու անոր հետ ամերիկեան քաղաքական կեանքը ծանրագոյն վարկաբեկումի ենթարկուած պիտի ըլլային, պիտի ստեղծուէր «անկարելի վիճակ», որովհե-

տեւ դուռը լայն պիտի բացուէր նախագահին պաշտօնագրկումը պահանջողներուն առջեւ, ճգնաժամ պատճառներով, որովհետեւ կան գոնէ իրարու հակադիր երկու վարկած-տեսակետ. մէկը կ'ըսէ, թէ գործող նախագահ մը չի կրնար դատական հետապնդումի ենթարկուիլ նման մեղադրանքներով ու պաշտօնէն հեռացուիլ, իսկ միւս վարկածը կ'ըսէ, որ կարելի է նախագահ մը պաշտօնագրկել, նախընթացներ եղած են, սակայն նաեւ կարելի չէ աչքերը չուղղել նման քայլէ մը անդին, տեսնելու համար, որ հաւանական փոխարինողները իրենք ալ բարի պտուղներ չեն...:

Այլ գիծի մը վրայ, մեկնաբանութիւնները կը գարգանան տարբեր մեկնակետով եւ ուղղութիւններով: Նախ եւ առաջ, ընդդիմադիրները չեն բաւարարուած Միլլըրի տեղեկագիրէն միայն մասնակներու հաղորդ դառնալով, կը պահանջեն, որ ոչ մէկ բան գաղտնի պահուի, մինչեւ իսկ եթէ արդարութեան նախարարն ու նախագահին մօտիկ շրջանակները պնդեն, որ հետախուզութեանց արդիւնքները ունին ծալքեր, որոնք ազգային ապահովական հարց են ու հետեւաբար՝ կարելի չէ ամեն բան «բացի տալ»: Սա արդէն կը բանայ կասկածամտութեան փոքր վարագոյր մը: Յետոյ, կը յիշուի, որ ի վերջոյ, նախագահին պաշտօնակր-կուածու վարկաբեկած գործակիցները խոստովանած են շատ մը մեղքեր: Բացորոշ է, որ նախագահը բոլորովին անհաղորդ չէր անոնց արարքներուն, իսկ Միլլըրի տեղեկագիրը հիմնականին մէջ նախագահին անձին վրայ կեդրոնացած է, այլ խօսքով, նախագահը փրկելու համար, ընտրուած են քաւութեան նոխազներ:

Տակաւին, կան այլ հարցեր,

բաց թողած արարքներ, որոնք կը մնան «Փանտորայի տուփ»ին մէջ եւ պատրաստ են փոթորիկը այլ գիծերու վրայ գարգացնելու: Նախագահը տակաւին անպարտ չէ հռչակուած շահատուրքերէ փախուստ տալու, անբարոյ արարքները ծածկելու համար՝ գործակիցներու միջոցով որոշ գումարներ վճարած ըլլալու, ընտրապայքարն ու պաշտօնը սեփական շահ ապահովելու եւ ընտանիքի անդամներուն շահու միջոցներ ապահոված ըլլալու, ու տակաւին՝ Նոյնինքն քննութիւնները արգիլուած չըլլալու շրջագիծերուն մէջ: Ի վերջոյ, Միլլըրի տեղեկագիրը վերջին կետին մէջ ամբողջական անպարտութիւն չի տար նախագահին, այլ կը յիշէ, թէ «բաւարար փաստեր չեն գտնուած» նման ամբաստանու-

թիւն մը հիմնաւորելու համար, ուրեմն, այս հարցը «շատ ջուր կը վերցնէ», եւ կասկած չկայ, որ ընդդիմադիրները հիմա իրենց աչքերը պիտի ուղղեն անոր վրայ:

Եթէ շարունակե՞ք հետեւի մեկնաբանութիւններու եւ վերանորոգումը բանավեճերու շրջագիծին մէջ տեղի ունեցող գարգացումներուն, բնականաբար կրնանք ցանկը երկարել, սակայն եկէ՛ք, պահ մը մեկդ թողուք Միլլըրի տեղեկագիրով բացուած էջը եւ հարց տանք, թէ ստեղծուած փոթորիկն ու տակաւին չպայթած ռումբերը ի՞նչ վիճակ ստեղծած են ամերիկեան քաղաքական-քարոզչական բեմին վրայ, որուն հետեւող սերտօրէն առնչակից աշխարհը, կը կրէ նման գարգացումներու անմիջական ազդեցութիւնները:

Փաստօրէն, այս տեղեկագիրն ու գայն կանխած օրերու իրադարձութիւնները նստմացուցին ու որոշ շղարշի տակ առին շատ անելի լուրջ գարգացումներ ու արտայայտութիւններ, որոնք պահ մը հնչեցին ու շուտով խլուրթեան մատնուեցան: Արձանագրեց մէկ քանին, ոչ անպայման ժամանակագրական կարգով, լուսարձակի տակ բերելու համար Ռուսիոյ կողմից «հետեւողական տրամաբանութիւն»ը, որ չ'ազդուի ընտրութեան հետեւանքներէ:

«Հետեւողական քաղաքականութիւն»ը, ի դէպ, վերջին շրջանին շատ անելի բացայայտ եւ անկեղծ ձեւով կ'արտայայտուի, քան նախորդ նախագահներու օրով, անոնք ըլլային հանրապետական կամ դեմոկրատ: Թունք քանի մը օրինակ, առանց մանրամասն մեկնաբանութիւն կատարելու:

Անելի քան շաբաթ մը առաջ, արտաքին գործոց նախարար Փոմփեո կատարեց ուշագրաւ յայտարարութիւն մը. ան ըսաւ, որ Միացեալ Նահանգները այլ երկիրներու (ի մտի ունէր Ռուսիոյ կողմի դաշնակից դատաւածները) հետ յարաբերութիւնները չի պայմանաւորեր անոնց սահմաններէն ներս մարդկային իրաւունքներու պահպանման կամ բռնաբարման իրականութիւններով, այլ կը մեկնի իր շահերէն...

Անկէ քանի մը շաբաթ առաջ, երբ Վենեցու լազարի տագնապը դրուած էր «տաք կրակի վրայ», ճոն Պոլթըն առանց բառերը ծամծմելու ցանկութիւն յայտնեց, որ հարաւամերիկեան այդ երկիրն քարիւղի ու բնական կազի հանքերը շահագործուին ամերիկեան ընկերութիւններու կողմէ...

Նախագահ Թրամփ, որ հազիւ քան տարի մը առաջ աշխարհը ափ ի բերան ձգած էր, Իսրայէլի մէջ ամերիկեան դեսպանատունը թէլ Աւիւն Երուսաղէմ փոխադրելով, նա'եւ գործնապէս մէկդի նետելով անկողմնակալ միջնորդի դիմակը, Միլլըրի տեղեկագիրին մասին հրապարակումներէն քանի մը օր առաջ յայտարարեց, որ ժամանակը հասած է Կոլանը վերջնականապէս Իսրայէլի կցելու...

Ցանկը կարելի է երկարել, թուելով Սեուտական Արաբիոյ զէնք ջծախելու մասին խորհրդարանի բանաձեւը արհամարհելու, Իրանին նոր սպառնալիքներ ուղղելու, Եմէնի մէջ նախճիրներուն նկատմամբ անտարբերութեան, ու տակաւին, Յիւսիսային Զորքայի հետ բարեշրջական ընթացքէն ետդարձի քայլերով, Ռուսիոյ կողմի քաղաքականութեան շրջագիծին մէջ կլանուած Պրագիլիան նա'եւ ՆԱԹՕ-ի անդամ դարձնելու առաջարկով, Չինաստանի հետ նոր ճակատումի ճամբու պատրաստութեամբ, Սեուտական Արաբիան կորիզային զէնքով օժտելու նախնական ծրագրերով...: Ստեղծուած ու սպասուող փոթորիկներն ու պայթումները բնականաբար կը քողարկեն նման իրադարձութիւններ ու կեցուածքներ, հետեւաբար, անելի լուրջ կ'ըլլայ անկարկութիւնը ընել ամերիկացի եւ այլ սպառնողներու ապրուստի պայմաններուն վրայ նոր ճնշում բերող «մանր դէպքերու», ինչպէս օրինակ, վառելանիւթի սակերուն հապճեպ վերելքը, սպառողական նիւթերու եւ դեղերու շուկային մէջ զուգահեռ ոստումները, որոնց նմաններուն դէմ այլ երկիրներու մէջ կրնան ժողովրդային ընդվզումի ալիքներ յառաջանալ, ինչպէս, Ֆրանսայի մէջ...

Մենք ալ անկեղծ ըլլանք ու հարց տանք. կարելի՞ է չսիրել նման անկեղծ կամավարական մարդիկ, որոնք օրինակ կը դառնան մօտակայ եւ հեռաւոր երկիրներու պետական մարդոց: Անելի'ն, կարելի՞ է սպասել, որ Թուրքիոյ եւ Իսրայէլի պէս բռնադատող երկիրներ մտահոգուին՝ գիտնալով, որ Միացեալ Նահանգներու հետ իրենց բարեկամութիւնը չի կրնար վտանգուիլ, որովհետեւ կան Փոմփեոյի պէս պաշտպաններ: Իսկ Թրամփ քանի մը օրէն պիտի հիւրընկալէ «երախտապարտ» Նաթանիահուն...

ԷՐՏՈՂԱՆ ԻՆՉՈՒՒԿ ԿԸ ՓԱՓԱՔԻ ՍՈՒՐԲ ՍՈՑԻԱԼ ՄՉԿԻԹԻ ՎԵՐԱԾԵԼ

Ռաֆայել Սահակեան
Աղբիւր՝ Ermenihaber.am

Թուրքիոյ նախագահ Բեքտայ Թայիպ Էրտողան 31 Մարտին կայանալիք Տեղական Ինքնակառավարման Մարմիններուն (այսուհետեւ՝ ՏԻՄ-«Գ.») ընտրութիւններէն մէկ շաբաթ առաջ բաւական վիճաբարոյց յայտարարութիւն մը կատարեց: Թրքական պատկերասփիւռի կայաններէն մեկուն տուած հարցազրոյցին ընթացքին Էրտողան ըսաւ, որ ընտրութիւններէն ետք Սուրբ Սոֆիա (Այա Սոֆիա) տաճարի թանգարանի կարգավիճակը կրնայ փոխուիլ ու թանգարանը մզկիթի վերածուիլ:

Էրտողանի այս յայտարարութեան պատճառները աւելի լաւ հասկնալու համար խնդրոյ առարկայ յայտարարութիւնը պետք է դիտարկել քակի մը տեսանկիւնէ:

Առաջինը այն է, որ Թուրքիոյ նախագահը այդպիսի յայտարարութիւն կատարած է երկրէն ներս տեղի ունենալիք ՏԻՄ-ի ընտրութիւններէն 1 շաբաթ առաջ: Այս յայտարարութեամբ իսլամիստ Էրտողան կրնայ իր կուսակցութեան թեկնածուներուն համար, յատկապէս Իսթանպուլի մէջ, լրացուցիչ ծայրեր ապահովել կրօնական, իսլամիստ, ինչպէս նաեւ ազգայնամոլական շրջանակներէն: Պատահական է, որ Էրտողան յայտնած է, թէ այդ փոփոխութիւնը կրնայ տեղի ունենալ ՏԻՄ-ի ընտրութիւններէն ետք, ընտրութիւն մը, որ Թուրքիոյ մէջ նոյնքան լարուած ու նոյնքան քաղաքականացուած կ'ընթանայ, որքան՝ խորհրդարանականը: Իսկ այս ընտրութիւններուն երկրի ամենամեծ քաղաքին՝ Իսթանպուլի մէջ, Էրտողանի գլխաւորած Արդարութիւն եւ Չարագուստ Կուսակցութեան քաղաքացիական թեկնածու Պենալի Երտողըմի ու ընդդիմադիր Ժողովրդահանրապետական Կուսակցութեան թեկնածուի՝ Էքրեմ Իմամօղլուի առիթները գրեթէ հաւասարապէս կը գնահատուին:

Միւս կողմէ սա պետք է դիտարկել Օսմանեան Կայսրութեան նկատմամբ Էրտողանի ունեցած անթաքոյց հիացմունքի շրջագիծին մէջ: Ծանօթ է, որ երբ օսմանցի սուլթան Մեհմետ Նուաճոզը 1453-ին գրաւեց Կոստանդնուպոլիսը, այնքան տպաւորուած էր 9 դար առաջ կառուցուած աշխարհի ամենամեծ քրիստոնեական տաճարով, որ հրամայեց գայն դարձնել մզկիթ: 9 դար Կ. Պոլսոյ տիեզերական պատրիարքի նստավայրը հանդիսացած տաճարը այս անգամ ա՛լ աւելի քան մեկուկէս դար ծառայեց որպէս Իսթանպուլի գլխաւոր մզկիթ՝ մինչ կը կառուցուէր Սուլթան Ահմետ մզկիթը: Օսմանեան կայսերական անցեալին, խորհրդանիշներուն, նոյնիսկ բառապաշարին նկատմամբ առանձնապատու վերաբերմունք ունեցող Էրտողանի կողմէ որեւէ յարմար պահու նման քայլի դիմելը կրնայ տեղաւորուիլ կայսրութեան նկատմամբ անոր ունեցած կարօտախտի դրսեւորումներուն շրջագիծին մէջ:

Օսմանեան անցեալին նկատմամբ անոր ունեցած կարօտախտէն կ'ածանցուի յաջորդ երեւոյթը՝ Թուրքիոյ Զանրապետութեան հիմնադիր Մուսթաֆա Զեմալ Աթաթուրքի նկատմամբ Էրտողանի ունեցած ոչ նոյնական վերաբերմունքը: Թուրքիոյ նախագահը քակի մը անգամ յայտարարած է, որ Օսմանեան Կայսրութեան իրաւայաջորդ Թուրքիոյ Զանրապետութիւնը շատ աւելի փոքր տարածքի մէջ պարփակուած է՝ անուղակիօրէն մեղադրելով քեմալականները Լոզանի պայմանագրութեան, Էրտողանի բնորոշմամբ, ոչ թրքանպաստ դրոյթներ ընդունելու մէջ:

Վերջին տարիներուն Էրտողան անընդհատ կ'ակնարկէ իր առաջնորդութեամբ «Նոր Թուրքիոյ» կառուցման մասին, որուն հիմնադրման մասին ան կը պատրաստուի յայտարարել 2023-ին՝ Թուրքիոյ Զանրապետութեան 100-ամեակին: 2023-ին ընդամաք տարբեր նախագիծեր իրականացնող (աշխարհի ամենամեծ օդակայան, ամենամեծ նախագահական պալատ, Պոսֆորի նեղուցին այլընտրանքային նեղուցի կառուցում եւ այլն) ու դրացի երկիրներու տարածքներուն վրայ գործեր տեղակայող Էրտողան կարծեք հեռակայ մրցակցութեան մէջ ըլլայ Աթաթուրքի հետ: 1935-ին Աթաթուրքի նախաձեռնութեամբ թանգարանի վերափոխուած Այա Սոֆիայի տաճարը կրկին մզկիթի վերածելը կարելի է տեղաւորել նաեւ այս մրցակցութեան շրջագիծին մէջ:

Էրտողան պատահականօրէն չէ շեշտած, որ Աթաթուրքի հիմնադրած ժողովրդահանրապետական Կուսակցութեան (ԺԳԿ) մտայնացումը եղած է Այա Սոֆիան դարձնել թանգարան, եւ հիմա իրենք կ'ուղղեն ԺԳԿ-ականներուն այդ քայլը: Այս եւ այլ քայլերով Էրտողան կը փորձէ կասկածի տակ դնել հանրապետութեան հիմնադիր Աթաթուրքի գործունեութեան անքննելիութիւնը՝ փորձելով խարխիլել Աթաթուրքի անծի պաշտամունքին սիւները թրքական հասարակութեան մէջ:

Պետք է աւելցնել, որ Էրտողանի համար պարարտ հող կրնայ դառնալ այն, որ տարիներ շարունակ Թուրքիոյ հասարակութեան զգալի հատուածը կը քննադատէր Թուրքիոյ նախագահը իր քաղաքական քայլերը: Անոնք հաստատած էին իրենց ներկայութիւնը, կառուցելով քաղաքական դրոյթներ, որոնք հետեւեալ տարիներուն խոստացան լուծուիլ: Անոնք մեծ թիւով քաղաքացիներու լուծուած թաւաքայտերու մէջ, ապա՝ դանդաղօրէն հեռացան այդ վայրերէն: Երբ գիտակցեցայ, որ ճակատագիրս է հետեւիլ անոնց քայլերուն, հասկցայ նաեւ, որ ժամանակագրած եմ անոնց ամանորութիւնը՝ ապրելու ներկան առանց ակնկալիքներու, բացի հասնելէն այն խորաթափանց վայրկեանին, երբ թատրոնի մթնոլորտ մէջ կը հազորդակցինք ուրիշին հետ ճշմարիտ շարժուծելով ու մերկ բառերով:

ԹԱՏՐՈՆԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐՈՒԱՆ ՈՒՂԵՐԶ (27 ՄԱՐՏ 2019)

Քարլոս Եելտրան- Բուպա

Թատրոնը ճանչնալէ շատ առաջ, ուսուցիչներս՝ թատրոնի վարպետները, արդէն իսկ հոն էին: Անոնք հաստատած էին իրենց ներկայութիւնը, կառուցելով քաղաքական դրոյթներ՝ իրենց իսկ կեանքին գնով: Անոնք մէ շատեր անյայտ են, կամ քիչ ճանչցուած, որովհետեւ աշխատեցան լուծութեամբ ու խոնարհութեամբ, փորձի սենեակներու ու խճողուած թատերասրահներու մէջ, ապա՝ դանդաղօրէն հեռացան ու չքացան այդ վայրերէն: Երբ գիտակցեցայ, որ ճակատագիրս է հետեւիլ անոնց քայլերուն, հասկցայ նաեւ, որ ժամանակագրած եմ անոնց ամանորութիւնը՝ ապրելու ներկան առանց ակնկալիքներու, բացի հասնելէն այն խորաթափանց վայրկեանին, երբ թատրոնի մթնոլորտ մէջ կը հազորդակցինք ուրիշին հետ ճշմարիտ շարժուծելով ու մերկ բառերով:

Թատրոնի հարագատութիւնը հանդիսատեսին հետ հանդիպման պահուն մէջ է: Զանդիսատեսներ, որոնք գալով քաղաքի գաւազան անկիւններէն, օր-օր կը լեցնեն մեր սրահները, ընկերակցելու մեզի եւ մեզի հետ կիսելու քակի մը ժամ, կամ նոյնիսկ՝ վայրկեան: Իմ կեանքը կը բաղկանայ այդպիսի պահերէ, ես իմ անձը ըլլալէ, իմ անձին համար տառապելէ կը դադրիմ, կը վերածնիմ ու կը հասկնամ թատերական արհեստին իսկական խորքը՝ ապրիլ բացարձակ ճշմարտութեան անխառն պահեր, հոն՝ բեմի լուսարձակին տակ, հասնելով մեր անձերուն ամենախոր ու իւրայատուկ խորքերուն: Իմ թատերական հայրենիքը, իմ ու գործընկերներուս հայրենիքը, կազմուած է այսպիսի պահերէ, երբ կը ձեռք բերուի իմ կեանքը ու վախէ եւ կը միանանք մութին մէջ:

Թատերական ամանորութիւնը հորիզոնական աճ ունի: Ոչ մէկը կրնայ հաստատել, թէ ո՛ր կը գտնուի թատրոնը, ո՛ր քաղաքին, կամ ո՛ր շէնքին մէջ: Թատրոնը, ինչպէս ապրած եմ, աշխարհագրական սահման չի ճանչնար, կը տարածուի ամենուրեք եւ կը միացնէ բոլոր գիւղ ծառայողներուն կեանքը: Թատրոնի բոլոր վարպետները կը մեռնին լոյսի ու գեղեցկութեան պահերով, բոլորը կը ջանան նոյն ձեւով, առանց ետին ձգելու իրենց յիշատակը անմահացնող երաշխիքներ: Թատրոնի ուսուցիչները այս մէկը շատ լաւ գիտեն եւ այս գիտակցութենէն դուրս, ամէն տեսակ երախտիքի արտայայտութիւն անվաւեր է: Մեր աշխատանքին հիմքն է ստեղծել իսկական պահեր՝ երազով, ուժով ու ազատութեամբ լեցուն, նոյն ատեն մնալով դիւրաբեկ: Ոչ մէկ բան կրնայ անմահացնել այս բոլորը, բացի կարգ մը տեղեկութիւններէ, արձանագրութիւններէ, նկարներէ ու տեսերիզներէ, որոնք կը ներկայացնեն բուն իրագործումէն հազիւ մեղմ գաղափար մը: Այս բոլոր արձանագրութիւններուն մէջ չենք գտներ հանդիսատեսին անխօս եւ անձայն հակադարձութիւնները: Այդ ճշմարտութեան հասնիլը եւ գայն ուրիշին հետ կիսուիլը կեանքի, աւելի՛ն՝ կեանքէն աւելի խորաթափանց փորձառութիւն է:

Երբ հասկցայ, որ թատրոնը ինքնին ամբողջ աշխարհը ծածկող հայրենիք մըն է, ինքնաբերաբար առի գիտ ձեռք բերող որոշում մը՝ երբեք չիեռնանալ իմ գտնուած տարածքէս, վազըս ու անկայունութիւնը անօգուտ են: Զանդիսատեսն ու գործընկերները կը գտնուին հոն ուր որ ենք մենք: Զոն՝ քու բնակարանդ դուրս կը գտնուի յեղեղուկ, անյաղթահարելի առօրեան: Այս կարծրութենէն սկսե՛լ կեանքիդ ամենամեծ ուղեւորութիւնը, ամէն անգամ վերսկսելով՝ թէկուզ քարայրներու ժամանակէն վերսկսելով: Եղի՛ր այն անփոփոխ ուղեւորը, որ կ'արագացնէ ու կը խտացնէ իր աշխարհը: Ուղեւորութեանդ նպատակը քեզի նմանողներուն հետ հանդիպման պահն է: Զապի՛ր անոնց, անոնց սրտերուն, անոնց ելութեան: Արթնցո՛ւր անոնց խամրած զգացումներն ու ամփոփե՛լ անոնց յիշատակները: Ուղեւորութիւնդ իրաշալի է, ոչ մէկը կրնայ գայն գնահատել, լռեցնել, կամ չափել: Անկախ քու ժողովուրդիդ երեւակայութեան մէջ գծուած ճամբայ մըն է, հունտ մը՝ ցանառած հանդիսատեսիդ ազգային, բարոյական ու մարդկային խիղճին մէջ:

Այսպէս, կը շարունակեմ մնալ անփոփոխ՝ միշտ հայրենիքիս մէջ, հարագատներուս հետ, լուծեամբ կ'աշխատիմ գիշեր ու ցերեկ, որովհետեւ գիտեմ տարածուելու խորհուրդը:

Սնգլերէն թարգմանեց
Յուշիկ Ղազարեան

ՆՍՕՏՏ Արամ Ա. Կաթողիկոս 2019 տարեշրջանը հռչակեց «ՅԱՅ ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱՐԻ», ակնարկելով Հայ մամուլի ծագման ու անոր պատմական հոլովոյթին ամենաբազմազան հոլովոյթին: Յիշեալ հռչակագիրով Հայ Մամուլի ծննդեան 225-ամեակը իր ամբողջական իմաստը կը գտնէ եւ կը դառնայ միջոց ու ժամանակ մամուլի գնահատման:

Պատմութեան մէջ հայ կնոջ գրական կեանքին մասին արժեքա-

ՄԱՄՈՒԼԻ ԴԵՐԸ ՀԱՅ ԿՆՈՋ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ 80-ԱՄԵԱԿ ՆՕՄ-Ի «ՀԱՅ ՍԻՐՏ» ՊԱՐԲԵՐԱԹԵՐԹԻՆ

կեանքէն ներս: Անոր կը պարտինք մեր գրականութեան մեծ դեմքերը: Անոր կը պարտինք աշխարհաբար լեզուի կազմութիւնն ու զարգացումը: Անոր կը պարտինք հայ հասարակական մտքի զարգացումը, մեր

լոր գրութիւն մը ունի Հայր Կարոյան Հացունի, որ «Հայունին Պատմութեան Առջեւ» գործին մէջ մէկտեղած է 5-րդ դարէն մինչեւ 19-րդ դար յիշատակուած գրասէր կամ գրագիտութեամբ զբաղող հայ կիներու անունները:

Հայունիի գրական կեանքի զարթոյնը թուականը պէտք է նկատի ունենալ շուրջ 1860-ական թուականները, Ազգային Սահմանադրութեան թուականը, երբ պոլսահայ կեանքին մէջ անօրինակ եռուզեռ մը յառաջ կու գայ եւ 50-ի չափ նոր թերթեր լոյս կը տեսնեն:

Չարկ կը տրուի թատրոնին. հայ դպրոցներու կրթական մակարդակը կը բարձրանայ ու ակտիվ ջան տասը նոր մշակութային միութիւններ կը յառաջանան Պոլսոյ մէջ:

Բնականաբար հայ կեանքի այդ ընդհանուր եռուզեռն անմասն չի մնար հայ կինը եւ իր մասնակցութիւնը կը բերէ հայ կեանքը ոգեւորող գրական եւ մշակութային ձեռնարկներուն, ձեռնամուխ ըլլալով նաեւ հայերէն թերթ հրատարակելու աշխատանքին:

1 Օգոստոս 1862-ին լոյս կը տեսնէ հայ առաջին կնոջական թերթը՝ «Կիթառ», խմբագրութեամբ Օր. Էլպիս Կեսարացեանի: Ապա այլազան թերթեր խմբագրութեամբ՝ Մարի Պելլերեանի, Կատարինէ Լիսիցեանի, Հայկանոյշ Մարքի, Սիրան Չարիֆեանի, Թակաւին Սրբուհի Տիւսաբի, Չապել Եսայեանի, Հայ Կանանց Միութեան եւ այլն անուններով:

Մօտաւորապէս 225 տարուան պատկառելի տարիք ունի հայ մամուլը, սկսած 1794-էն, «Ազգարար» ամսագիրի հրատարակութենէն, որմէ ետք, աշխարհով մէկ լոյս տեսած են շուրջ 4000 թերթեր, օրաթերթեր, պարբերաթերթեր, շաբաթաթերթեր եւ այլն:

Մեծ եղած է մամուլի ազդեցութիւնը եւ դերը մեր ժողովուրդի

ձգտումները, յաղթանակներն ու պարտութիւնները: Մամուլը տեղեկութիւններ փոխանցելու կողքին, նաեւ տագնապեցնող, ընդվզում պատճառող եւ երբեմն ալ ուրախացնող միջոց մըն է:

100-ամեայ ՍՕ Խաչը, որպէս հայ ժողովուրդի տառապանքէն ծնած կազմակերպութիւն, հարիւր տարի շարունակ իւրայատուկ մասնակցութիւն բերած է Սուրբոյ գաղութին, իր շարունակական ներդրումներով, եւ յատուկ դրոշմ դրած՝ հայ կնոջ կեանքին վրայ: Դուրս բերած է հայ կինը իր անհրաժեշտ կոչումէն իբրեւ գաւազներու հոգատար մայր, որպէսզի կերտէ իր անկախ ինքնութիւնը մեր կեանքէն ներս, առանց վնասելու իր մայրական առաքելութեան:

1919-ին հիմնադրուած Սուրբահայ Օգնութեան Խաչի 100-ամեակն է այս տարի, նաեւ՝ 80-ամեակը Հայ Օգնութեան Միութեան օրկան՝ «ՀԱՅ ՍԻՐՏ» պարբերաթերթին, որ իր կարգին որպէս հրատարակութիւն եզակի դեր խաղացած է հայ կնոջ զարգացման եւ անոր դերակատարութեան ծաւալման մէջ:

Պարբերաթերթը 1939-1956 ժամանակամիջոցին կը հրատարակուի «ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶ» անունով, սակայն ՀՕՄ-ի 36-րդ պատգամաւորական ժողովի որոշումով, թերթի մկրտութեան անունը կ'ըլլայ «ՀԱՅ ՍԻՐՏ», կնքամայրութեամբ՝ ՀՕՄ-ի Կեդրոնական Վարչութեան անդամներուն, Հայ կնոջ սիրտը ունենալով իբրեւ առաջնորդ:

Անոր հրատարակութիւնը անկիւնադարձ մը կ'ըլլայ Օգնութեան Խաչի մամուլի պատմութեան մէջ թէ՛ իր որակով եւ թէ՛ աշխատակիցներով:

Երբ կը հիմնուէր «ՀԱՅ ՍԻՐՏ»-ը, հի մնադիրները՝ հաւանաբար կը մտածէին որպէս մէկ սիրտ, հասկիլ հայութեան բարձրագոյն տենչերուն եւ խտելներուն:

Պարբերաթերթը իր շուրջ կը համախմբէ ինչ ու նոր անդամուհիներ, ու երեւան կը բերէ նոր տաղանդներ, իրենց քերթուածներով, պատմութեան քերթուածներով, յուշագրութիւններով եւ ՀՕՄ-ի միակողմանի գործունեութեանց տեղեկագրերով: «ՀԱՅ ՍԻՐՏ»-ը կարծես կը հաւաքէ սփիւռքեան պառակտուած հատուածները:

Պարբերաթերթին որդեգրած խորագրերը կամայական կամ պարագայական չեն եղած: Անոնք արտացոլացուցած են տուեալ ժամանակաշրջանի մեր ժողովուրդին տագնապները, ձգտումները եւ տեսլականները:

Համաշխարհային երկրորդ պատերազմը կու գայ իր ժխտական ազդեցութիւնը ունենալու նաեւ ՀՕՄ-ի մամուլին վրայ, եւ թուղթի սակագրին սղութեան պատճառով լոյս տեսնելէ կը դադրի «ՀԱՅ ՍԻՐՏ»-ը, ինչպէս շատ մը թերթեր: Սփիւռքի կնոջական-բարեսիրական միութեան դերը ստանձնած ՀՕՄ-ը հայ մամուլի միջոցով կը նպատակադրէ. -

Ա- Պատրաստել Հայ գիտակից մայրեր.

բ- Չարկ տալ նոր սերունդի հայրենի դաստիարակութեան.

գ- Առողջ պահել հայ ընտանիքը.

դ- Հայ կինը մղել հաւաքական աշխատանքի

ե- Չարգացնել հայ կնոջ մէջ ձեռներեցութեան ոգին.

80 տարիներու ընթացքին, այս եղած է նպատակակետը Հայ Օգնութեան Միութեան հրատարակած «ՀԱՅ ՍԻՐՏ»-ին, որուն էջերուն ընդմէջէն հայ կինը ծանօթացած է կիները յուզող հարցերուն, ստացած է դաստիարակչական, կազմակերպչական, մանկավարժական եւ ամողջապահական նիւթերու մասին գիտելիքներ, հաղորդուած է Հայ Օգնութեան Միութեան համաշխարհային գործունեութեան, ծանօթացած է գաղութի վաստակաւոր դեմքերուն, եւ պարբերաբար իրագրէր դարձած շրջաններու նիւթաբարոյական գործունեութեանց:

ՍՕ Խաչը 2019-ի «ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ»-ու ան հանդիսութիւնը կը նուիրէ հայ կին խմբագիրներուն, արձագանգելով Վեհափառ Հայրապետի հռչակագիրին, մնալով հաւատարիմ՝ «ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՍ ԶԵՏ, ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՍ ՀԱՄԱՐ» կարգախօսին:

Նախորդուն Պոնաբարթ ըսած է. «Ես ակտիվ մեծ վախ կը զգամ երեք թերթերէ, քան հարիւր հազարանոց բանակներէ»:

ՍՕ Խաչի Շրջանային Վարչութիւն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԶԵՆՈՎՈՐԾՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՊԱԾՈՅ ԾԱԾԿՈՅՆԵՐՈՒ ՑՈՒՅԱՀԱՆԴԵՍ - ՉԵՂՉ ՎԱՃԱՌԵ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ՝ ՍՕ ԽԱԶԻ ԶԵՆՈՎՈՐԾՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑԻ ՅԱՆՁՆԱԿՈՒՄԲԵՐՈՒՆ

Երեքշաբթի եւ Չորեքշաբթի 9-10 Ապրիլ 2019-ին «Լ. Շանթ» սրահէն ներս, առաւօտեան ժամը 10:00-էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 6:00:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կրթասիրաց Ս. Չեմալերճեան Երկրորդ վարժարանը անհրաժեշտ կարիքը ունի հետեւեալ պաշտօնները վարող անհատներու. -

- 1- Տեսուչ
- 2- Ուսուցիչներ՝
 - Ա- Հայերէնի
 - Բ- Արաբերէնի
 - Գ- Պատմութեան եւ ընկերային գիտութիւններու
 - Դ- Ուսողութեան
 - Ե- Գիտութեան
 - Ղ- Բնագիտութեան եւ տարրագիտութեան
 - Է- Համակարգչային գիտութիւններու
 - Ը- Անգլերէնի
 - Թ- Ֆրանսերէնի

3- Տնտես մայրիկ
Դիմողները պարտին ունենալ համապատասխան վկայականներ եւ դասաւանդութեան կրթական ձեռնհասութեան տիպալով:

Դիմում ներկայացնողներէն կը խնդրուի ներկայանալ տնօրէնութեան՝ դպրոցի ժամերուն ընթացքին:

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ -150

Լայա Միսկարեան-Մինասեան

1896-ի Պանք Օթմանի դեպքը ու Պոլսոյ ջարդերը, այլոց կարգին, Օտեանը կը ստիպեն խուճապահար հեռանալու ոճրագործ քաղաքէն: Մեծ դժուարութեամբ ճողոպրելով մարդասպաններու ետ-թաղաններէն ու յարթահարեւոյթ դիմադրող ոստիկանի արգելքը՝ ինքզինք «կը նետ-տե» պատահական ֆրանսական նաւ մը ու նաւապետին իրեն սպառնացող վտանգի մասին կը յայտնէ: Նոյն ատեն կը տեսնեն ծեր հայ մը եւս, որ խժողով ամբոխի հայ-հուլիս տակ՝ դժուարաւ կը վագէ, կ'իյնայ ու կ'ելլէ: Նաւի տախտակամածէն շարքը դիտողներու քաջալերանքներուն տակ ուժ առած՝ ան եւս նաւ կը հասնի ու բառացիօրէն կը պրծի հետապնդող գազազած ամբոխէն: Թուրք ոստիկաններ կը յայտնուին ու նաւապետէն կը պահանջեն յանձնել երկու հայ փախստականները, բայց կը մերժուին: Դրուագը պատմող Օտեան կ'ծու հեզնանքով կը նշէ՝ *«Մարդը (թուրք քովտերը) կարծես կը վախնար, թէ երկու հայ պակաս պիտի ջարդուէր»:* Բայց առաւել ցնցող է շարունակութիւնը, երբ մարդասիրութեամբ կը փայլի ո՛չ թէ հայերու ջարդերը լուռ դիտող ֆրանսական պետութիւնը (այդ պարագային՝ հիւպատոսարանը), այլ լոկ մարդկային բնոյթը չկորսնցուցած ֆրանսացի նաւապետը: Արեան հոտէն գինովցած ուրթունէ անելի ամբոխ մը կը մօտենայ նոյն հայերը պահանջելու, սպառնալով նաւ կը բարձրանայ՝ իրագործելու իր նպատակը: Լարուած սպասում կը տիրէ: Նաւապետը կը հրամայէ նախ կամրջակին Ֆրանսայի դրօշակը փռել ու երկու գինուած նաւազներ կեցնել հոն: Ռճրագործ վոհմակը կը հեռանայ՝ չհամարձակելով կոխել դրօշակին վրայ: Հոն ապաստանած հայերը, ստոյգ խոշտանգումներէ փրկուած՝ շունչ կ'առնեն: Ափին կատարուող ջարդի սահմնկեցնող մանրամասնութիւնները հետագային տեղ կը գտնեն «Տասներկու Տարի Պոլսէն Դուրս» յուշագրութեան մէջ:

Տարագրութեան մէջ Օտեանի առաջին հանգրուանը կ'ըլլայ Յունաստանը, ուր պատահածներուն ան անդրադարձեր է ե՛լ «Տասներկու Տարի...»-ին մէջ, ե՛լ առանձին, ինչպէս՝ «Լեւոն Թագաւորի Սուրբ» եւ «Աղօթք» պատմութեան մէջ, հայրենակիցներու խորհուրդին անսալով՝ կը ստիպուի այլ անուն առնել, իր տեղը մատնիչներուն յայտնի չընելու մտահոգութեամբ: Իբրեւ ճանչցուած ու վստահելի անձնաւորութիւն՝ կ'ընտրուի նպաստ հայ-

թայթող ու բաժնող յանձնախումբին անդամ: Այդ առիթով կը հանդիպի Յունաստանի վարչապետին, որ ոչ միայն առատածեռն օգնու-

թիւն կը յատկացնէ, այլեւ իր ժողովուրդը կը յորդորէ ամեն ձեւով օգնելու հայերուն: Երբ հայու մը եւ յոյսի մը միջեւ կոխ ծագէր՝ ոստիկանները կը ձերբակալեն յոյսը՝ յարգելով հիւրընկալութեան պատշաճութիւնը, բան մը, որ եթէ խախտուէր, մեղաւորը բնաւ յոյները չէին...: Գաղթականին մէջ կը գտնուին նաեւ խառնակիչներ, որոնք ժողովուրդը կը գրգռեն Օտեանին ու ընկերներուն դէմ, զանոնք ամբաստանելով նպաստի խրաքումներու մէջ: Վիրաւորուած Օտեան իրաժարական կու տայ: Սակայն ժողովուրդը, զոջացած բանսարկութեան ծուղակն իյնալէն՝ կը խնդրէ գործը շարունակել: Օտեան կը ստիպուի, յանուն մարդոց փրկութեան, կրկին յանձն առնել ծանր ու ապերախ գործը: Այս անգամ կը դիմէ անգլիացիներու օգնութեան: Սակայն, ինչպէս ինք կը գրէ՝ հայ գաղթականները իրենց «անօրինակ խաղըութիւններով» հիասթափեցուցած էին նաեւ անգլիացի բարերարները, որոնք ա՛լ մերժած էին նպաստ յատկացնել գաղթականներուն: Այս տողերը կարդալով՝ ակամայ Հայկի նպաստաբաշխումները ու հոն կատարուող իրականութիւնները կը յիշես ու ցաւով կը խորհիս, որ գաղթականութեան անելի քան հարիւր տարին մեզի բաւարար չէ եղած ո՛չ կարգ ու կանոնի հետեւելու, ոչ ալ մեզ մէջ շատերուն արժանապատուութեան վերականգնումին համար:

Յունաստանէն ետք կը սկսին երկրէ-երկիր դեգերումներու, նիւթական խիստ անձկութեան, պնակ մը կերակուրի համար պատահական ու նուաստացուցիչ աշխատանքներ ընդունելու տասներկու երկարածիգ տարիները, իրականու-

թիւն մը, որուն մատնուած էր Թուրքիայէն տարագրուած մեր գրագետներու եւ յեղափոխական գործիչներու ճշող մասը: Մեծ հետաքրքրութեամբ ընթերցուող «Տասներկու Տարի Պոլսէն Դուրս» յուշագրութիւնը վաւերագրութիւնն է այդ հասարակաց վիճակին՝ մատուցուած Օտեանին յատուկ նուրբ հեզնանքով, ցաւոտ ժպիտով ու յաճախ ալ խայթոցներով:

Եգիպտոսի մէջ Օտեան տարբեր գործեր կը վարէ, կ'ըլլայ ե՛լ խմբագիր, ե՛լ թղթակից թերթերու, շրջան մըն ալ կ'աշխատի Պօղոս Նուպար փաշայի՝ Աղեքսանդրիոյ քաղաքամերձ ագարակին մէջ՝ օձերու, մուկերու ու կարիճներու ընկերակցութիւնը վայելելով:

Ֆրանսայի մէջ Օտեան կ'իյնայ տարագիր հայ գրողներու պոհեմի մէջ: Արշակ Զօպանեանի վարձած՝ բառացիօրէն վերնատան փոքրիկ սենեակի մէջ յաճախ կը հաւաքուէին նիւթապէս անասպահով, բայց արուեստի երկրպագու եւ ազգին ճակատագիրով մտահոգ հայրենակիցները՝ Էսկար Շահին (Ակնցի, գեղանկարիչ), Ատոմ Եարճանեան (Սիւսանթա), Չապէլ Եսայեան, ամուսինը՝ Տիգրան Եսայեան եւ ուրիշներ, կ'ունենային արուեստի, գրականութեան, հայ մամուլի, ազգային ճակատագրի հետ կապուած զրոյցներ ու վեճեր: Նիւթէն շեղելով ըսեմք, որ Զօպանեան ու Սիւսանթա ծնունդով ակնցիներ էին ու հեռուոր մշուշներու մէջ գտնուող ծննդավայրը կ'ոգեկոչէին գիրար «Ակնեղբայր» կոչելով:

Թեւ «վշտի ծիծաղ» հակասական (յուն. *paradoxos*) արտայայտութիւնը Առանձարին յօրինումն է, բայց Օտեանի երգիծանքին մէջ ան պատուաւոր տեղ ունի: Այսպէս՝ ըստ իր նկարագրութեան, առաւել արկածալից ու նաեւ վշտի ծիծաղ ծնող էր Օտեանին վիճակը Ֆրանսայի մէջ: Զօպանեանի միջնորդութեամբ՝ կը սկսի աշխատակցիլ ազգը փրկելու համար ամենէն արտառոց «հնարը» գտած ռումանահայու մը կազմելիք բառարանին: Անդրանիկ Եանեսըն (Անդրանիկ Յովհաննեսեան), հնոտիներ հագուող հարուստ մը՝ մտասէւեռում ունէր աշխարհին փաստելու, անելի ճիշդը՝ «կլլեցնելու», թէ բոլոր լեզուները ծագած են հայերէնէն: Ան քսան տարիէ ի վեր օր ու գիշեր, երբեմն ալ լուսացնելով՝ կը տքներ այլ լեզուներու բառերը «հայ քրիստոնէայ մկրտել»: Վստահ էր, որ երբ բառարանը տպուի՝ Եւրոպայի գիտնականները պիտի համոզուին, որ բոլոր ազգերը հայերէն ծագած են, ուրեմն Եւրոպայի պարտական պիտի զգայ հայերուն ու... հայկական հարցը պիտի լուծուի: «Փոխանակ պոմպա ու տիւնամիթ գործածելու, բառարաններով կը փորձէր լուծել հայկական հարցը: Անով հայերը ջարդելու առիթ չէր տար, բայց հայ լեզուն ջարդու փշուր կ'ընէր», - կը հեզնէ Օտեան:

Միանգամայն ազնիւ մեկնակետ ունեցող այս ցնդաբանութեան ծառայելու համար Օտեան պարտաւոր էր ստեպ հայիոյել հայ ժողովուրդի «դժբախտութիւններու

պատճառ»՝ Սահակ-Մեսրոպին... «Մինչ ես... առտուրնէ մինչեւ իրիկուն չինկեանէ (հաւանաբար՝ գնչուակա՞ն-Լ. Մ.) բառերը դարձի կը բերէի, Եանեսը... արտաբան բառերը կը հայացնէր... մէկ կողմէն իր բառարանին կ'աշխատէր, միւս կողմէ՝ կը քանար հայերէն այբուբենը կարգի դնել՝ զանոնք գեղջելով ու անոնց արտաքին ձեւը մօտեցնելով կամ անելի ճիշդը՝ նոյնացնելով լաթինական տառերուն: Այս գործին մէջ ալ իրեն օգնութեան կը հասնէի, անողոր սառնասրտութեամբ մը կտորել ջարդելով մեր հէ՛զ Մեսրոպեան տառերուն գլուխը, ոտքերը, փորը կամ կրնակը»:

Ի վերջոյ Օտեանի ջիղերը տեղի կու տան, «լրջութենէ եւ ողջմտութենէ փարսախներով հեռու» այս գործը ան յիմարութիւն կը կոչէ ու կը հեռանայ ազգին փրկութեան համար քուն ու հանգիստ գոհող այդ բարեմիտ «փախուկէն», կրկին մատնուելով ապրուստի անորոշութեան մղձաւանջին:

Յաջորդ արտասովոր ծառայութիւնը այլ բարդոյթ ունեցող հայու մը քովն էր: Այս մէկը, որ եղբայրն էր Գալֆայեան-Նար-Պէլ-Լուսինեանի (Յ. Պարոնեանի «Ազգային Ջոջեր»-ու հերոսներէն), վարդապետութենէ հրաժարած՝ ամուսնացած էր հարուստ ֆրանսուի կնոջ մը հետ, կը ներկայանար որպէս Լուսինեան արքայական տոհմէ սերած իշխան, կ'ապրէր իշխանավայել, ապարանքի մը մէջ (ուր, ի միջի այլոց, բնակարան վարձած էր Վիքթոր Հիւկո): Լուսինեան, իբրեւ արքայական շառաւիղ՝ իրեն իրաւունք վերապահած էր փափաքողները ասպետ ձեռնադրելու, որմէ եւս գումարներ կը շահէր, քանի որ տարբեր ազգերէ դիմողներու պակաս չունէր: Ու սակայն փառամոլները գոհացնելու իր այս ճարպիկութիւնը կ'արդարացուէր, քանի որ «... երբ մէկ կողմէ մարդկային ու իշխանութիւնը կը շահագործէր իր պատուանշաններով՝ միւս կողմէն իրեն օգնութեան դիմողներուն ձեռնտու կ'ըլլար քսակին ներած չափովը»: Նոյն ատեն ան ֆրանսահայ բառարան մը կը կազմէր: Այդ բառարանին վրայ պիտի աշխատէր Օտեան, ձեւով մը փոխարինելով նախապէս այդ գործին մասնակցած Արշակուհի Թեոդիկը, Չապէլ Եսայեանը ու Հրաչեայ Աճառեանը: Միայն թէ իբրեւ պարգեւ ասպետի շքանշան առնելու տեղ, Օտեան դրամը կը նախընտրէ (ինչին կարիքը այնքա՞ն ունէր)՝ վշտացնելով արքայական արեան ժառանգորդը:

Օտեանի փարիզեան արկածները որքան ողբերգական, նոյնքան ալ գաւեշտալի են, անշուշտ՝ շնորհիւ հեղինակային գուարթամտութեան: Խմիչքի մեծ հակում ունեցող Օտեան կը ստիպուի ի սեր պնակ մը կերակուրի նոյնիսկ հակաալքովային պայքար տանող, «Փրկութեան բանակ» ընկերութիւն անուան տակ աղանդաւորական շարժումին գիտուորագրուելու, անշուշտ՝ իբրեւ դարձի եկած մը, սակայն գաղտնօրէն շարունակելով ծառայել Բագոսի...:

(Շար. 3)

ՕՒՄՆԱԿԻՆ ՄԷՋ

Արտուր Յակոբճեան

-Տղա՛ս, Լեւո՛ն, հայտե՛ ե՛լ, գործդ տես:

-Համբերե՛ մամա՛, օդանավը դեռ նոր բարձրացաւ. գօտիին նշանին լոյսը չմարած տեղես չեմ կրնար շարժիլ:

-Ա՛յ համբերանքս հատաւ: Ձի-դերս յոգնեցան: Դեռ աչքերուս չեմ հաւատար կոր, որ երկու անգամ ձախողել է երկու անգամ մեր ունեցած չունեցած դրամը գող մուհարթէկներուն կերցնելէ ետք, վերջապէ՛ս սա օդանավին մէջ ենք: Տեսա՞ր պաշտօնեան քանի անգամ քրն-նեց փաստիորթս, իբրեւ թէ օդակա-յանն ալ «դասաւորե՛ր էին», հարիւր հարցում հարցուցին: Սիրտս պիտի կենար: Մարալ թանթիկեց փաս-փորթներն ալ առի՞ր:

Մայրս մեր ետեւի շարքը նըս-տած Մարալ թանթիկեց դառնալով շարունակեց. «Մարա՛յ, այնպէս ինչ-պէս համաձայնեցանք, քու եւ աղջը-կադ փաստիորթը կամա՛ց մը հանէ եւ սա այրոններուն մէջտեղի բաժի-նէն գաղտուկ մը Լեւոնին տուր: Մէկը չտեսնէ հա՛, հոգիդ սիրեմ, գգոյշ եղիր, շա-լի մը, բանի մը մէջ փաթե՛, անանկ տուր: Լեւո՛ն, տղաս, բզի՛կ-բզի՛կ կ'ընես հա՛»:

-Ձեկի՞թ, չարունա-կելես հարցնեմ, ոչ ոք կայ քովդ, չէ՞: Լաւ որ ալ այս սքայփը կայ, գոնէ հանգիստ կը խօսինք:

-Ոչ մէկը կայ: Հան-գիստ պատմե՛:

-Լաւ, շատ բարի: Չըլլայ որ մե-կու մը պատմես ըսածներս, տունս կը քանդուի: Ի միջի այլոց, ետեւը քամերային մէջէն երեցող, պատէն կախուած ընտանեկան պատկերը գեղեցիկ է: Ի՛նչ լաւ, բոլորդ միասին էիք, դուք ալ տարտղնուցաք: Ին-չեւէ, պատմութիւնս շարունակեմ: Գօտիին լոյսը չմարելիք եղաւ: Վեր-ջապէս մարեցաւ: Հիմա հետս հինգ փաստիորթ կայ: Իմա, մօրս, հօրս, Հայկի մեր դրացի Մարալ թանթի-կինը ու աղջկան՝ Դալարին փաս-տաթուղթերը: Ամէն մէկը տաբա-տիս ու ժաքթիսներսի գրպաննե-րէն մէկուն մէջ պահած, հանդարտ քայլերով ու դէմքիս պրկուած ծայիտ մը գծելով դէպի օդանավին ետեւի գուգարանը ուղղուեցայ: Չուգարանը գբաղ էր: Քանի մը վայրկեան ետք աղջիկ մը ելաւ ներսէն: Փորհա-րութիւն ունեցողի արագութեամբ անմիջապէս ներս մտայ եւ դուռը կղպեցի:

Նախ մօրս անցագիրը հանեցի. նոսրութիւնը էր, վրան ո՛չ մէկ կնիք կար, բացի Երեւանի ելքի կնիքէն ու «Ծեն-կէն» մուտքի արտօնագրէն: Սկսայ պատռել... «Այս ի՛նչ լաւ պատրաս-տած են այս փաստիորթները, դժուա-րաւ կը պատռուին» ըսի ու ակելի ուժով փորձեցի գործն շարունակել: Մօրս դէմքին պատկերը կրող բա-

ժինը չկրցայ պատռել, ձեռքս չգնաց, այդպէս ձգեցի ու այդպէս ալ անհե-տացուցի...: Անցայ հօրս անցագի-րին, իր ալ պատկերին ծպտուն աչ-քերը աչքերս կը զննէին կարծեք... , ձեռքերս դողալ սկսան: Առաջին էջը, երկրորդը, երրորդը, չորրորդը ու այս ալ պատռեցի՞ ու մօրս անցագիրին կտորներուն վրայ ակեցուցի: Մա-րալ թանթիկին ու Դալարին անցա-գրերուն ժամանակ արդէն փորձա-ռու էի, գիտէի ո՞ր բաժինէն ակելի դիւրին է պատռելը: Առանց անցա-գրերուն մանրամասնութիւնները սեր-տելու իրենցն ալ պատռեցի: Բոլորը գացի՛ն, անհետացա՛ն: Իմա մնաց:

Մէկ ալ քարթէկը յայտարարեց, որ շուտով օդային ցնցումներ (turbulances) տեղի պիտի ունենան, ուստի անհրաժեշտ է որ ամէն մարդ իր տեղը վերադառնայ ու գօտին ամրացնէ: Գործս պէտք էր արա-գօրէն աւարտին հասցնէի: Դողդա-լով գրպանէս իմ անցագիրն ալ հա-նեցի, մատներովս շոյեցի՞, բացի՞ ու կրկին գոցեցի, բացի ու գոցեցի: Օ՛հ,

ինչ ուրախ եւ հայարտ էի այդ օրը, երբ Հայաստանի քաղաքացիութիւն ստացայ: Իսկ հիմա՞: Հիմա ի՛նչ կ'ընեմ: Ձեռքովս տարիներու երագս պիտի ջախջախեմ: Մէկը դուրս կը գարնէ:

-Sir, you have to go back to your sit. Excuse me sir, can you open the door, please?

-One minute, I am coming. Just give me one minute. I am sick.

Հոստիս էր, անդրադարձայ որ յուզուելու ժամանակը չէ, ա՛յլ ետ դարձ չկայ ու արցունքը աչքիս, ան-ցագիրիս ետեւի էջէն սկսայ էջ առ էջ պատռել գայն: Իմ ահա օդանա-վը կը ցնցուի ու ես գուգարանին նեղ խուցին մէջ պատե-պատ կը գար-նուիմ, կետով պատռած անցագիրը ձեռքէս կ'իյնայ, կը ծռիմ, որ վերց-նեմ ու այդ միջոցին ճակատս լուա-ցարանին կը գարնեմ, ցաւը կ'անտե-սեմ ու կը շարունակեմ «քաջագոր-ծութիւնս»...: Գիտե՞ս, Ձեկի՞թ, ամէն մէկ էջ պատռելուս սիրտս կը դառնա-կոտուեր, հոգիս կը տանջուեր: Պա-տուող իւրաքանչիւր էջին հետ մարդկային ու ազգային արժանա-պատուութիւնս կը խոցուեր: Մէկ կողմէն Հայկի ջերմ ու խաղաղօրեղը, ապա ռուսներու տակ մեր քաղա-քէն հեռանալը կու գային աչքիս առ-

Մանրապատում

«ՅԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԻՒՆԸ ՆԱՅԱՆՋ Է»

Արհամ Կոպեան

Շատեր պիտի խորհին, թէ անի-մաստ է հակասական երկու բառե-րէ բաղկացած այս վերնագիրը, սա-կայն երբ շարունակեն ընթերցել, պիտի յայտնաբերեն այս ծիծաղա-շարժ հակասութիւնը...

Օրերս, սուրիական դեղեր ար-տադրող ընկերութիւններ սուր մըր-ցակցութեան մէջ են: Անոնք յաճախ ստիպուած են արդիական ոճով ներ-կայացնելու իրենց վերջնական ար-տադրանքը՝ սպառողին ուշադրու-թիւնը գրաւելու համար (տուփին գոյնը, ձեւը եւ դեղահատին տեսքը նոյնքան կարեւոր են երբեմն): Նկատի ունենալով, որ իւրա-քանչիւր դեղ գրեթէ 6-7 ըն-կերութեան կողմէ կ'ար-տադրուի, մրցակցութիւնը յաճախ կը սրի:

Վերջերս սուրիական Al-pha ընկերութիւնը իր Nisidol մակնիշով Nimesulide դեղին տուփը ակելի աչքառու, ուշագրաւ դարձնե-լու համար ձեւափոխութեան են-թարկած է գայն: Մարդ Աստուծոյ, անհանգիստ մարդը ընտրութեան առի՞թ ունի...:

Մարդչկար դեղարանը, նստած էի մինակ, երբ ցրուիչը պատուէրը բերաւ: Գումարը վճարեցի եւ տոպ-րակը բանալով սկսայ մէկ առ մէկ սեղանին վրայ շարել ու համակար-գիչի ցանկին վրայ ակեցնել դեղե-րը: «Աչքս լո՛յս» կ'ըսեմ, սակայն աչքերս ակամայ կը մթագնին, երբ 10-12 միացուած, ձեւափոխուած Nisidol-ները սեղանին վրայ կը տե-ղադրեմ: Դեղին տուփին գոյնը բո-լորովին փոխուած էր...:

Ափս կը մխիթարե՛ ճակատս: Անոնք շփման մէջ կը մտնեն, ափ-տասանքիս ձեւ կու տան՝ յետարան ունենալով արմուկս, որ յենած է Nisidol-եան աշտարակի դեմ սեղանին:

Պատկերներ կը տողանցեն երե-ւակայութեանս պաստառին վրայ՝ ալեհեր մարդիկ, երեխաներ, բթա-միտներ, որոնք ի գուր բացատրու-թիւն պիտի տամ այս «նոր»ին մասին:

Կը նայիմ Nisidol-ի դարբանին, այնտեղ մնացած է նախկին տեսա-կէն ՄԵԿ ՏՈՒՓ: Ի՛նչ բախտաւորու-թիւն, գոնէ հին ու նորը ի մի բերե-լով ցոյց կրնամ տալ յաճախորդին, թէ նո՛յն անունն է, նո՛յն ընկերու-թիւնն է, նո՛յն դեղաչափն է եւ նո՛յն դեղանիւթը:

Ինքզինքս միամտաբար կը հա-մոզեմ...

Քանի մը օր վերջ դեղարան կը մտնէ մանչ մը, հողաթափը գետին քսքրտելով ու Nisidol-ի նախկին տուփէն օրինակ մը դեմս դնելով կ'ըսէ.

- Պապաս ասորմէ մէ՛կ հատ կ'ուզե՛... (խնդրել բառը չեմ արձա-նագրեր, ոչ թէ տպագրական սխալ մը տեղիք տալու, այլ՝ այս յաճա-խորդին մօտ կենցաղավարական նուազագոյն օրէնքներու չգոյու-թիւնը հաստատելու համար):

Ձեռքս կ'երկարեմ Nisidol-նե-րուն ու հատ մը կու տամ անոր շեշտուած «Հրամմէ՛» մը ըսելով՝ յի-շեցնելու համար անոր մոռցուած «խնդրեմ»ը:

Կ'աննէ՛ կ'երթայ: Չ'ուշանար-կը վերադառնայ:

- Պապաս ասորմէ չ'ուզեր: Բո՛ւնը կ'ուզէ, ակելի մուգ գոյնով: Ասիկա ուրիշ բան մըն է:

Հին տուփը նորին քով դնելով իրեն ցոյց կու տամ, թէ ինչպէ՛ս ամէն բան նոյնն է:

Ի գո՛ւր...
-Վերադարձուրդրամս, չեմ ուզեր...
- Եղա՛ւ, սիրով...:

Սա միակ օրինակը չէր: Շարքը կ'երկարե՛ր՝ ընդգրկելով մարդիկ, որոնք համոզուած էին, որ սա նորը հինին ազդեցութիւնը չունի: Այս գի-տունիկները չէին անդրադառնալ անգամ, որ նորը ընդունիլը հոգեբա-նական հարց է, ոչ թէ դեղի որակի փոփոխութեան շուրջ յառաջացած կասկածի արդիւնք:

Փաստօրէն, անոնք ոչ թէ միայն դեղով, այլ դեղին տուփը տեսնելով ալ կը բժշկուէին:

-Վստահ եմ, որ հին Nisidol-ը եթէ առնեմ, պիտի լաւանամ, - կը կրկնէին:

Ընկերութիւնը նոր միտք մը յղացաւ, նորաձեւութիւն մը մուծել ուզեց՝ յառաջդիմելու միտումով: Մտածեց արդեօք, որ ոմանց համար «Յառաջդիմութիւնը նահանջ է...»:

ՀՈԳԵՎԱՆԳԻՍ
Ճուհարեան ընտանիքը շնորհակալութիւն կը յայտնէ բոլոր անոնց, որոնք անձամբ, ծաղկեպսակով, նուիրա-տուութեամբ կամ հեռաձայնով մասնակից դարձան իրենց հարազատին՝
ՀԱՆԳՈՒՅԵԱԼ ԱԶՍՏՈՒՀԻ ԾՈՒՀԱՐԵԱՆԻ (Ծնեալ՝ ԳՈՆԻԱԼԵԱՆ)
մահուան սուգին:
Հանգուցեալի քառասունքի հոգեհանգստեան պաշտօնը պիտի կատարուի Կիրակի, 7 Ապրիլ 2019-ին, յաւարտ Ս. եւ Ամմահ Պատարագի, Ս. Աստուածածին եկեղեցոյ մէջ, Վիլլաներ-Հայեպ:
Յետ հոգեհանգստեան արարողութեան ցաւակցութիւնները պիտի ըն-դունուին ԱՄԺ Տան «Լեւոն Շանթ» սրահէն ներս:

Աշակերտական Անկիւն

ԳԱՐՈՒՆ

Արինա Պօշկեղենյան

Տարուան բոլոր եղանակները գեղեցիկ են, յատկապես գարունն ու ամառը:

Գարնան բնութիւնը շատ գեղեցիկ կ'ըլլայ, ծառերը կը ծաղկին, ծաղիկները կը բողբոջին: Օդին ջերմաստիճանը կը բարձրանայ, դաշտերը իրենց կանաչ գգեստները կը հագուին, թռչունները կը վերադառնան իրենց նախկին բոյները:

Գարնան մեղմիկ գեպիւմ մը մագերս շոյելով կ'արթնցնէ գիս, թռչուններ երգչախումբ կազմած իրենց ձայնը կը տարածեն չորս-դին ճիւղ-ճիւղ: Ծաղիկները լսելով թռչուններուն դայլայլը աջ ու ձախ կ'օրօրուին, կարծես միասին հայկական նազ պար կը պարեն: Սիրտդ կը լեցուի ուրախութեամբ, բնութիւնը իր գարթօնքը կ'ապրի:

Գարնան երկու տօն՝ կը տօնենք, մայրերու եւ ուսուցչաց տօն: Գարունը բնութեան նոր կեանք կը պարգեւէ, նոյնպէս մայրը ծնունդ կու տայ իր գաւկին, իսկ ուսուցչուհին կը լուսաւորէ աշակերտներուն միտքն ու հոգին:

Թող միշտ գարուն ըլլայ բոլորին սրտերուն ու հոգիներուն մէջ:

Է. Կարգ Ազգ. Զարէն Եփփէ Ծեմարան

ՊԱՏԱՆԻ ԳՐՈՒՆԵՐՈՒ ԱԿՈՒՄԲ

ԸՆԿԵՐԸ

Մայր Գեղոյեան

Ընկերը թանկագին այն էակն է, որուն հետ մեր ապրումները կը բաժնեկցինք եւ մեր կեանքին անբաժանելի ու հարագատ մեկ մասնիկը կը դարձնենք զինք: Առանց ընկերոջ մեր կեանքը այնքան ալ հաճելի չի թուիր:

Մեր դպրոցական ու միութենական կեանքին մէջ շատ ընկերներու եւ ընկերուհիներու կը հանդիպինք, բայց անկեղծ եւ ճշմարիտ ընկերները մատի վրայ կարելի է համրել: Կարգ մը ընկերներ կայծակի արագութեամբ մեզմէ կը հեռանան, անցողակի բարեկամութիւն կը հաստատեն մեզի հետ: Ուստի երբ գտնենք անկեղծ ընկեր մը, ամէն ջանք թափենք պահելու մեր յարաբերութիւնը:

Է. Կարգ Ազգ. Զարէն Եփփէ Ծեմարան

ԻՒՐԱՅԱՏՈՒԿ ՆՈՒԷՐՍ

Աննա Մարիա Նալպանտեան

Տօնական եւ այլ առիթներով գանազան նուէրներ ստացած եմ, բայց ինծի համար ամէնէն իւրայատուկ նուէրը եղբօրս ծնունդն էր: Ծատ ուրախ էի եղբայր մը ունենալուս համար: Այլեւս միակ պիտի չմնայի, խաղերուս ընկերակից մը լոյս աշխարհ եկած էր:

Այժմ եղբայրս ոչ միայն խաղընկերս է, այլեւ՝ ուրախութեան աղբիւրս: Ան ինծի կ'օգնէ, կը սիրէ զրուցել հետս եւ կարծիքներ փոխանակել:

Նուէր ստանալը հաճելի է, սակայն նուիրելն ալ մեծ հաճոյք է: Երբ նուիրեմ, ուրախութիւնս կը կրկնապատկուի:

Յայ Աւետարանական Բեթել Երկրորդական Վարժարան Է. Կարգ

«ԱՆԻ»Ի ՕՐ

ՍՕ Խաչի «Անի» Մասնաճիւղի կազմակերպութեամբ, 3ինգշաբթի, 28 Փետրուար 2019-ի առաւօտեան «Լեւոն Շանթ» սրահէն ներս տեղի ունեցաւ «Անիի Օր»ը:

Ուշագրաւ էր սրահի բժախնդի յարդարանքը, ուր տեղադրուած էին Անի մայրաքաղաքը խորհրդանշող պատկերներ ու ձեռագործներ: Սրահի ձախ կողմը ցուցադրուած էին «Անի» Մասնաճիւղի կազմակերպած ձեռնարկներէն նկարներ, ինչպէս նաեւ յուշատետր, ուր խա-

մունքեցին ճեմա Տաուլէ եւ Կարօ Աւագեան:

Բագրատունեանց թագաւորութեան քառասուն եկեղեցիներով նշանաւոր «Անի» մայրաքաղաքին մասին պատմական տեղեկութիւններ տուաւ Անի Պարոնեան:

Ան իր խօսքը աւարտեց ըսելով. «Այսօր մոնկոլներու, թաթարներու եւ սելճուքներու կողմէ աւերուած Անի քաղաքի հրաշալի ճար-

տարապետութիւնը իւրաքանչիւր հայու վերականգնումին ուխտը պետք է ըլլայ: Այնպէս ինչպէս 457

չուհիներ իրենց տպաւորութիւններն ու մաղթանքները պիտի արձանագրէին:

Ձեռնարկի բացումը կատարուեցաւ ՍՕ Խաչի քայլերգով: Օրուան

տարի վերջ Բագրատունիներու կողմէ վերականգնեցաւ հայոց թագաւորութիւնը, մենք եւս մեր ժառանգած անպարտութեան ոգիով կըրոնակը ազատագրել բռնագրաւուած

բեմավարուհի Արփի Առաքելեան հրաւիրեց «Անի» Մասնաճիւղի ատենապետուհի Անի Պարոնեանը՝ բացման խօսքը արտասանելու:

Գեղարուեստական յայտագիրին առաջին բաժինը կ'ընդգրկէր ասմունք՝ Ռոզա Պետրոսեանէն եւ Վահան Թեքեանէն համարում մը՝ «Զարտեգ» բանաստեղծութիւնը, որ տպաւորիչ առոգանութեամբ ա-

մեր մայրաքաղաքը»: Այնուհետեւ ելոյթ ունեցաւ Մարինէ Մարգարեան, որ իր հնչեղ ձայնով մեներգեց «Տեսնեմ Անին» եւ «Իմ Անի» երգերը, դաշնամուրի ընկերակցութեամբ Գայիանէ Սիմոնեան-Տերեանի: Ապա վարչութեան անդամ Ալին Լեպլէպճ-

Սեւան Ազարիկեան - Պարմաքսզեան Շար. 1ջ 14

ԱՐԵՎՄՏԱՀԱՅԵՐԷՆԻ ՄԻԱԿ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Արմենակ եղիայեան

Վերջերս այս նոյն խորագիրով անդրադարձեր էի **որեւէ** եւ **որեւէ** գոյգին՝ ցոյց տալու համար, որ ասոնցմէ առաջինը աւելորդ ու անպետ է աշխարհաբարին, եւ **որեւէ** առանձին կը գոհացնէ մեր բոլոր կարիքները՝ **որեւէ մարդ, որեւէ կատու, որեւէ մատիտ, որեւէ ցաւ** եւ այլն, ինչպէս է պարագան արեւելահայերէնի մէջ եւս:

Հերթաբար պիտի տեսնենք ուրիշները. ստորեւ պիտի սերտենք արեւմտահայերէնի երկրորդ սխալ ընտրութիւնը, որ է **սպաննել** բայը՝ երկու **նն**-ով:

2. Սպանել

Այս բայը իր կարգին, ամեն անգամ որ հանդիպի արեւելահայերէնէ փոխադրելի գրութեան մը մէջ, ինամբով կը վերածուի **սպաննել**-ի՝ երկու **ն**-ով եւ ապա կ'արժանանայ հրատարակութեան.

այստեղ ալ մեր խմբագիրները կ'արեւմտահայերէնացնեն բայը:

Եւ այս պարագային եւս գայն «սրբագրող» արեւմտահայ խմբագիրը չի մտածեր, թէ արեւելահայերէնը չունի **սպաննել**, այլ ունի **սպանել**, - այսինքն՝ գրողին վիզին կը փաթթեն բառ մը, որ գոյութիւն չունի անոր լեզուին մէջ:

Հիմա նայինք, թէ ճիշդ ինչ կ'արժէ այս «սրբագրութիւնը»՝ երկու **ն**-ով:

Բայիս հեռաւոր մայրն է **սպանանել**:

Արեւմտահայ քերականները, ճիշդը՝ անոնք, որ տնօրինեցին այս բային իբրեւ թէ աշխարհաբարեան **սպաննել** ձեւը, սա՛ կերպ կը տրամաբանեն. **սպանանել** գրաբարեան բայը ժամանակին հետ ամփոփուած է՝ կորսնցնելով իր երկրորդ «**ա**» ձայնաւորը, եւ դարձած է **սպաննել**: Կարճ ու կոկիկ:

Եւ այսպէս ալ նուիրականացած է այս բայը՝ **սպաննել**:

Իսկ ինչո՞ւ արեւելահայերը կը գրեն **սպանել**, - շատ պարզ է, անոնք ուղղագրութիւն չեն գիտեր, Մանուկ Աբեղեան ամեն բան խառնեց ու խեղագրեց... այս համոզումով ալ արեւմտահայը «կը սրբագրէ» այդ սխալը ու բայըս կը դարձնէ **սպաննել**:

Եթէ այսպէս մտածողները քիչ մը ժամանակ յատկացնէին ու սերտէին մեր լեզուի պատմութիւնը, այս պարագային՝ բայերու հոլովոյթը, պիտի նկատէին, որ բազմաթիւ այլ բայեր, որոնք ունին **սպանանել**-ին կաղապարը, - այսպիսիները կը կոչուին **ածանցաւոր** բայեր, - դարձած են **պարզ կանոնաւոր** բայեր՝ առանց անցանցի. օրինակ՝

անհօճանել-անհօճել	անջատանել-անջատել	բեկանել-բեկել
դիգանել-դիգել	երգիծանել-երգիծել	երկրպագանել-երկրպագել
օծանել-օծել	գատանել-գատել	զերծանել-զերծել
թքանել-թքել	լուծանել-լուծել	լքանել-լքել
խցանել-խցել	հատանել-հատել	մուծանել-մուծել
ներկանել-ներկել	ստեղծանել-ստեղծել	տարածանել-տարածել

Ինչպէս կը նկատէք, բերուած բայերը բոլորն ալ նետած են, դուրս ձգած իրենց **ան** անանցը ու բոլորն ալ դարձած են պարզ կանոնաւոր բայեր **երգել, խմել, պարել** պարզ բայերուն պէս:

Արդ, պատճառ մը կա՞ր, որ **սպանանել** բայը չկարողանար իր լման անանցը ու չդառնար սպանել պարզ բայ, - ո՛չ, չկա՞ր, որեւէ պատճառ չկար, որ ան քաշկռտեր **ան** անանցին կէտը՝ պահելով **ն** բաղաձայնը:

Մինչդեռ գրաբարի մեծագոյն հեղինակութիւն հանդիսացող հայր Արսէն Բագրատունին կը վկայէ իր «Ի պետս գարգացելոց» կործանական աշխատութեան մէջ, որ **սպանանել** իր կարգին ժամանակին հետ դարձած էր **սպանել**: Ահաւասիկ այդ վկայութիւնը. «Ի ստոյգ օրինակագիր գրիչս կայ ստեպ եւ **սպաննել**» («Ի պետս գարգացելոց», էջ 151-ի էջատակ): Այս կը նշանակէ, որ նոյն գրաբարի ծիրէն ներս բայը հաւասարապէս կը կիրարկուէր նաեւ **սպանել** ձեւով՝ բոլորովին անանցագուրկ:

Շատ աւելի հետաքրքրական վկայութիւն մը կը գտնենք «Նոր հայկագեան»-ի մէջ, որ ահաւասիկ. «Ոմանք ի գրչաց գրեն որպէս **նամկորեն սպաննել**» (Բ. հատոր, էջ 754 ր):

Ի՞նչ կը նշանակէ այս վերջին վկայութիւնը. ան ձեւով մը կը հաստատէ Բագրատունիին, միւս կողմէ կը թելադրէ, որ **սպանել** ձեւը հետագային

նամիկին որդեգրածն է: Ուրեմն **նամիկը** որդեգրած էր **սպանել** ձեւը, որ այնպէս ալ «նամկորեն» կը կոչուէր: Իսկ **նամիկը** հասարակ ժողովուրդն էր, աշխարհաբար խօսողը: Արեւելահայերը ահա այս **նամկորեն**, այսինքն՝ **ածանցագուրկ** ձեւն է, որ իւրացուցած են, որովհետեւ արեւելահայերէնը աւելի ժողովրդական ու հարագատ լեզու է. հոն, ուր արեւմտահայերէնը արուեստական տարրերով խճողուած է՝ ձեւաւորուած ըլլալով Հայաստանի հողէն շատ հեռու՝ Պոլսոյ մէջ:

Եւ մենք ժառանգած ենք բայաձեւ մը՝ **սպաննել**, ուր **ան** անանցը լման չէ անհետացած, անհետացած է անոր միայն ձայնաւորը, իսկ **ն** բաղաձայնը մնացած է՝ սպան-**ան**ել>սպան-**ն**ել (**ան**>**ն**):

Միւս կողմէ, սակայն, արեւմտահայը **սպաննել**-ը կը խոնարհէ իբրեւ պարզ բայ՝ **երգել, պարել, քալել** բայերուն պէս. օրինակ՝ **սպանն-եցի** եւ **երգ-եցի**: Այլ խօսքով՝ բայը ձեւով անանցաւոր է, կամ կը թուի ըլլալ, իսկ խոնարհումով պարզ է:

Եթէ **սպաննել** բային երկրորդ **ն** բաղաձայնը անանց ըլլար, ապա այս բայը պէտք պիտի ըլլար խոնարհել այլ անանցաւոր բայերու պէս, որոնք միայն **ա** ձայնաւորը կորսնցուցած են եւ պահած են **ն** անանցը. օրինակ՝ խածանել-խածնել, պագանել-պագնել, ուր **խածնել** եւ **պագնել** կու տան՝

խածի-խածիր-խածաւ եւ **պագի-պագիր-պագաւ**

Ատոնց պէս **սպաննել** անանցաւոր բայն ալ պէտք է տար՝

սպանի-սպանիր-սպանաւ կամ **սպանի-սպանիր-սպան**

Սակայն ո՛չ՝ **սպաննեցի-սպաննեցիր-սպաննեց**:

Որ յատուկ է պարզ բայերու խոնարհումին:

Ինչպէ՞ս լուծել այս առեղծուածը:

Շատ պարզ է. աշխարհաբարի մէջ յառաջացած են կարգ մը բայեր, որոնք, - չես գիտեր ինչո՞ւ, - հետագային կրկնակ բաղաձայնով արտասանուած են. օրինակ՝ **փոխի-փոխուիլ, ծալել-ծալլել, հրամայել-հրամմել**, որոնց բոլորն ալ պարզ բայեր են եւ որոնց արմատական վերջին բաղաձայնը կրկնուած է, եւ ճիշդ ասոնց աւանդոյթով ալ... **սպաննել** կամաց-կամաց կրկնուած է իր արմատական վերջին բաղաձայնը ու դարձած է **սպաննել**, որ անանցաւոր ըլլալ կը ձեւացնէ, մինչ խորքին մէջ անանցաւոր չէ, եւ ատոր լաւագոյն փաստը այս բային պարզ կանոնաւոր խոնարհումն է՝ միւսներուն պէս, որոնց ակնարկեցինք:

Այս հաշուով՝ բայիս հեռաւոր կաղապարն էր **սպան-ան-ել**, որ ապա դարձած է **սպան-ել**, իսկ հետագային աղաւաղուելով դարձած է **սպանն-ել**:

Կը մնայ, որ անոր վերադարձնենք իր իսկական կաղապարը:

Սրբագրելով այս սխալը, ճիշդ ինչպէս սկսած ենք սրբագրել միւս կրկնակ բաղաձայնով արտասանուող բառերը՝ **ծալլել-ծալել, հրամմել-հրամել, փոտիլ-փոտիլ**, առած կ'ըլլանք շատ առողջ քայլ մը, որով կ'անհետանայ անհեթեթութիւն մը մեր լեզուէն, սա իր կարգին ունի մանկավարժական մեծ կարեւորութիւն, քանի ամեն ինչ յստակ ու բացատրելի կը դառնայ հայերէն սորվողներուն եւ սորվեցնողներուն հաւասարապէս:

Կը վերնայ աճապարարական հետեւեալ յարացոյցն ալ՝ **սպաննել-սպանութիւն-սպաննող-սպանիչ** եւ այսպէս շարունակ՝ **մերթ նն**, **մերթ ն**: Քանի՞ արեւմտահայ ուսուցիչ, լրագրող ու մտաւորական ծանօթ է այս գաւելէտին: Թո՞ղ գկանայս եւ գմանկտի:

Ուրեմն կ'որդեգրենք **սպանել** ճիշդ ձեւը, եւ այսուհետեւ միօրինակ կը գրենք՝ **սպանել**- կը **սպաննել-սպանեցի-սպանող-սպանած-սպանութիւն**, միշտ... **սպան**:

Եւ վերջինը, - սակայն ոչ նսեմագոյնը, - ուղղագրական նոյնութիւն հաստատած կ'ըլլանք արեւելահայերէնին հետ:

Չէ՞ որ մէկ ժողովուրդ ու մէկ մշակոյթ կը կազմենք:

¹ Բաղաձայնի կրկնութիւն յառաջացած է նաեւ՝ **ամեն-ամմեն**, մանրագնի-մանրագննի, մանրաքնի-մանրաքննի բառերուն մէջ, որոնք այսօր սրբագրուած են:

ՈՒՅՂ **ՈՒՐԾԱՅԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ**

Սիրով կը հրատարակենք ՎՆԳԱՄՆԵՐՆ ՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԸ

ՃԱՇԿԵՐՈՅԹԻ
(ՇԱՂԿԱՑՄԱՐԴԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Կիրակի, 14 Ապրիլ 2019-ի
կէսօրուան ժամը 2-էն սկսեալ,
Ա.Մ.Ճ.Տան «ՎՆԻ» ճաշարանին հերս:

Տոմսերը ապահովելու համար հեռաձայնել **0932 757552 - 0944 843984**

ՄՏԱՄԱՐԶԱՆԲ

ԽԱԶԲԱՌ (ՄՆ 290)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

Հորիզոնական

- 1- Թիւր վարդապետութիւն: Ծաղիկի տեսակ:
- 2- Հակառակ կնոջ հայրը: Ձայնանիշ: Անվերջատառ՝ գիւղաքաղաք:
- 3- Աղբիւր: Հարցական դերանուն: Ժամանակ:
- 4- Աշակերտներ: Հակառակ՝ հայ երգիչ:
- 5- Քէն: Մագ: Ձայնանիշ:
- 6- Արտաքին երեւցած վիճակ:
- 7- Պատշաճիւ:
- 8- Արժանթիւի մէջ գործած հայ նկարիչի մականունը, որուն մէկ արտայայտութիւնն էր՝ «Նկարներս կ'ուզենայի Հայաստան դրկել, կ'ուզէի, որ Երեւանը դառնայ արուեստի թանգարանների երկիր, ինչպէս Իտալիան»:
- 9- Իգական անուն: Հակառակ՝ ցուցական դերանուն:
- 10- Ոտնագնդակի նշանաւոր մարզիչի մականունը: Տարածքի միւտը:
- 11- Արդի: Հակառակ՝ բայական լծորդութիւն: Աղբիւր:
- 12- Պետոյի յիշատակին նուիրուած երգ:

Ուղղահայեաց

- 1- «Չորս Աշխարհ» հատորին հեղինակը:
- 2- Ուղղեակ: Ձայնաւոր տառեր: Փոքրացնող մասնիկ:
- 3- Անձնական դերանուն: Ամէսօրեայ ըմպելիք:
- 4- Հակառակ՝ ժխտական մասնիկ: Ցաւի ճիչ: Երկնային սնունդ:
- 5- Հակառակ՝ տառի մը դրացիները: Նոր տարի:
- 6- Կաթողիկոսարան: Հակառակ՝ տարածքի միւտը:
- 7- Հակառակ՝ յոգնակերտ մասնիկ: Հակառակ՝ իգական անուն:
- 8- Հակառակ՝ տարի: Գրաբար՝ եղի՛ր: Լեցուն:
- 9- Հակառակ՝ ցուցական դերանուն: Անձնական դերանուն:
- 10- Պաթումի բանակցութիւններուն մասնակցող եւ եզրափակիչ ելոյթով հանդէս եկող ազգային գործիչի մականունը:
- 11- Բարի լուր: Թատերական ներկայացումի դադար:
- 12- Բրիտոսի առաջին հրաշքին վայրը: Խառնակ վիճակ:

Ս. ՄԵՄՐՈՂ...

Սկիզբ՝ էջ 16

Եամբ եւ ոգելորութեամբ գնահատեց երգչախումբին մաս կազմող տղաքն ու աղջիկները: Սրբազան Հայրը բարձրօրէն գնահատեց փոքրիկները՝ իրենց հետեւողական լուրջ աշխատանքին համար ու ըսաւ. «Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի հոգին կը թեւածէ այս սրահէն ներս շնորհիւ այս երգչախումբին, որ իր անունը կը կրէ: Սա կը հաստատէ, որ մեր

փոքրիկները կառնած պիտի մասն իրենց հողին ու մշակոյթին»:

Սրբազան հայրը այնուհետեւ շնորհաւորեց խմբավարուի Գայիանէ Սիմոնեան-Տերեանը, դաշնակահարուի Շողեր Օհանեան-Քաիքեճեանը եւ ապա ծնողները, որոնք մշտապէս նեցուկ կանգնեցան երգչախումբին:

Հանդիսութիւնը փակուեցաւ սրբազան հօր «Պահպանիչ» աղօթքով:

Համերգը սփռուեցաւ «Ռատիո Երազ»-ին կողմէ:

ՍՈՒՏՈՔՈՒ (ՄՍ 290)

Տեղաւորէ՛ (1-9) թուանշանները (9x9) քառակուսիներուն մէջ այնպէս, որ իւրաքանչիւր հորիզոնական եւ ուղղահայեաց տողի մէջ, ինչպէս նաեւ (3x3) տուփիկի մէջ մէկ անգամ արձանագրուին:

		6	9	2	1	5		
	8				6	1		4
							9	
	9	1	6					
	3	7					4	1
					3	8	6	
				5	2			9
7		4					1	
		9	8		7	4		

ՊԱՅՈՒԱԾ ԲԱՌ (ՄՊ 61)

Դանիէլ Վարուժանի բանաստեղծութիւնները շնչելով գտէ՛ք պահուած բառը:

Պահուած բառը 12 տառերէ բաղկացած Վարուժանի բանաստեղծութիւններէն մէկը կը ներկայացնէ:

o	մ	կ	ա	լ	ե	ր	ն	ւ	ց
ր	կ	շ	կ	ն	ա	մ	ա	կ	ն
հ	հ	ա	ա	ա	ց	բ	ա	հ	ր
ն	ն	ր	կ	ր	ա	ն	ն	ե	
ն	ւ	կ	ն	o	ն	մ	ն	ղ	ա
ւ	ն	ա	ւ	ն	տ	ե	ի	ը	ն
թ	ձ	յ	ր	ն	ւ	ի	ր	ր	ի
ի	ք	ծ	ն	վ	ե	ր	հ	ը	ի
ւ	կ	ը	ժ	ն	ղ	վ	ե	մ	ն
ն	գ	ի	շ	ե	ր	ճ	ր	ա	գ

«Օրհնութիւն», «Կալերու Գիշեր», «Հունձը Կը ժողովեմ», «Յորեանի Ծովեր», «Մշակները», «Առկայծ Ծրագ», «Կարօտի Նամակ», «Կարմիր Հողը», «Ցան»

ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ

ԽԱԶԲԱՌ (ՄՆ 289)

ՍՈՒՏՈՔՈՒ (ՄՍ 289)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	խ	ե	ղ	ա	ն	ղ	ա	մ	ա	յ	ն
2	ա		ա	բ		ա	ւ	ա	ղ		ի
3	ն		գ	ի	ւ			կ	ր		կ
4	ղ	ր	ա	կ	ի	ց		ր	կ	ւ	ի
5	ա	ւ	ր		ն	ն	շ	ե	ւ	ւ	ա
6	ղ		ն	խ		ց	ց		ի	կ	շ
7	ա		ւ	ն	ւ	ղ		կ	կ	ւ	ր
8	ա	o		հ	ր	ա	տ	ա	պ		ե
9	ա	ծ			տ	ե	ւ	ր		ն	ն
10	ն	ն	ր	ա	հ	ա	ւ		ա	ւ	
11	ր	ւ		ա	պ	ա		մ	ի		ւ
12		մ	ա	ր	տ		կ		ա	ր	ի

6	9	7	1	8	3	4	2	5
5	2	1	9	7	4	8	6	3
4	8	3	6	2	5	9	1	7
8	6	5	2	9	1	3	7	4
3	1	4	7	5	6	2	8	9
2	7	9	4	3	8	6	5	1
9	4	6	8	1	7	5	3	2
7	5	2	3	6	9	1	4	8
1	3	8	5	4	2	7	9	6

ՊԱՅՈՒԱԾ ԲԱՌ (ՄՊ 60)

Պահուած բառն է՝ «Բանաստեղծն ու Կինը»:

ԻՆՉ ԿՐՍԵՆ ԱՍՏՂԵՐԸ

ԽՈՅ

Նոր որոշում մը պիտի առնէք: Փոփոխութեան կարիք կը զգաք ձեր աշխատանքին մէջ: Բաջալերելի է ձեր նորարարութիւնը:

ՑՈՒԼ

Կարծիքներու տարբերութեան բերումով մի՛ վիճաբանիք ձեր ընկերներուն հետ: Հանդարտ գրոյցն է, որ արդիւնաւետ կը դառնայ: Այսպիսով միայն կրնաք համոզել ձեր բարեկամները:

ԵՐԿՈՐԵԱԿ

Գործի ասպարեզին մէջ նոր ձեռքբերումներ պիտի արձանագրէք այս շաբաթ: Հաճելի անակնկալներով պիտի բարելաւուի ձեր տրամադրութիւնը:

ԽԵՑՂԵՏԻՆ

Ձեր կեանքին մէջ նոր անձ մը պիտի յայտնուի: Վերապահ եղէք կարգ մը հարցերու նկատմամբ: Ձեր բոլոր գաղտնիքները մի՛ վստահիք անոր:

ԱՌԻՄ

Տնտեսական դժուարութիւններ պիտի դիմագրաւէք: Ստիպուած՝ օգնութիւն պիտի խնդրէք ձեր ընկերներէն: Ձեր ընտանիքի անդամներէն մէկուն հարցով պիտի մտահոգուիք:

ԿՈՅՍ

Երկրին պայմանները հիասթափութեան մատնած են ձեզ: Համբերեցէք եւ ձեր բոլոր հարցերը պիտի լուծուին ու նոր յոյսեր պիտի ունենաք գալիքին հանդէպ:

ԿԵՒՈՔ

Ձեր հանգիստը պիտի խանգարուի, բայց շուտով պիտի վերագտնէք ձեր ներքին խաղաղութիւնը: Ընտանեկան գեղեցիկ պահեր պիտի ապրիք ձեր սիրելիներուն հետ:

ԿԱՐԻՃ

Ձեր կամքի ուժը պիտի նպաստէ ձեր յաջողութեան: Նոր աշխատանքի մը պիտի ձեռնարկէք ու ճկուն գործընկերներու ծանօթանաք:

ԱՐԵՆԱՊՐ

Ձեր սիրելիին հետ հարցեր պիտի ունենաք ու ժամանակաւոր կերպով պիտի խզէք ձեր կապը անոր հետ: Ձեր անկեղծ յարաբերութիւնը, սակայն, վերստին պիտի աշխուժանայ: Պիտի յաղթահարէք բարդ կացութիւնները:

ԱՅԾԵՂՁԻՐ

Ամբողջ տարին ի նպաստ ձեզի պայմաններ պիտի ստեղծուին: Բախտը ձեր կողքին պիտի ըլլայ միշտ ու ամէն տեղ: Նիւթական ձեր պայմանները մեծ մասամբ պիտի բարելաւուին:

ՋՐՈՍ

Առանց հաշիւի ձեր վստահութիւնը մի՛ տաք ձեր բոլոր ծանօթներուն: Հաճելի ժամանակ պիտի անցընէք ձեր ընտանիքի անդամներուն հետ:

ՋՈՒԿ

Պիտի ունենաք այնպիսի առիթներ, զորս օգտագործելով ձեր նպատակներուն պիտի հասնիք: Ընկերային յարաբերութիւնները դրական անդրադարձ պիտի ունենան ձեր յաջողութեան վրայ:

Մ Ի Զ Ի Ն Ք

Մեծ Պահքի կիսուն հանդիպող օրը կը կոչուի Միջինք: Միջինքը կը յիշատակուի Մեծ Պահքի 24-րդ օրը, այսինքն՝ չորրորդ շաբթուան Չորեքշաբթի օրը:

Միջինքը զգաստութիւն եւ ժուժկալ կեանք թելադրող կրօնական ամենաերկար պահեցողութեան՝ Մեծ Պահքի կես ժամանակահատուածը հասնելու ւաւետումն է, որ նաեւ ուրախութեան առիթ կը համարուի:

Այս իրականութեան լոյսին տակ, ան նաեւ ժողովրդական տօնի առիթ է՝ ուժ եւ բարոյական քաջալերանք ներշնչելու հաւատացեալներուն, որպէսզի անոնք իմաստալից պահեցողութիւնը նոյն ոգիով շարունակեն, մինչեւ Մեծ Պահքի աւարտը կամ Ս. Չատիկը:

Մոգնաքի քօֆթ

Միջինքի քօֆթէն Մեծ Պահքի ճիշդ կեսին զուգահիստ Չորեքշաբթի օրուան յատուկ ճաշ մըն է: Սովորականէն աւելի մեծ կը ծեփուի եւ մէկ հատին մէջ ալ դրամ կը պահուի: Բանի մը սոխ կը ջարդուի: Կը խորովուի ու վրան ձեթ կ'աւելցուի: Ուրիշ տապակի մը մէջ քնջութը (սուսամ) կը լուացուի կը խանձուի մինչեւ որ իւրը դուրս գայ: Նոյնը կ'ըլլայ ընկոյզի պարագային: Սոխը, քնջութը, ընկոյզը այնպիսի մը մէջ կը տեղադրուին, վրան փունջ մը ազատքեղ, կես բաժակի չափ շիրիկ (թահին), քիչ մը սեւ ու կարմիր պղպեղ եւ աղ աւելցնելով, քիչ մը եւս կը խորովուի, ապա մէկ կողմ կը դրուի մինչեւ որ պաղի: Միւս կողմէ կորկոտ եւ ձաւարով գնդիկներ կը պատրաստենք: Այդ գնդիկներուն մէջ մեր մատները մխրճելով /չլի/ քօֆթի պէս կը բանանք ու միջուկը լեցնելով դարձեալ կը փակենք: Ջուրին մէջ կը խաշենք, ապա ջուրը քամելով կը մատուցենք:

ՍՄԵՊՂԻՆՈՎ ԿԱՐԿԱՆԴԱԿ

- ԲԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ**
- 2 ստեպղին
 - 1 տուփ արքայախնձոր՝ անանաս (պահածոյ)
 - 100 կրամ չամիչ
 - 100 կրամ ընկոյզ
 - 1 նարինջ
 - 120 կրամ մեղր
 - 1 գաւաթ ձեթ
 - 2 գաւաթ ալիւր
 - 3 մեծ դգալ քաքառու
 - 1 մեծ դգալ փխրեցուցիչ (B.P.)
 - 0,5 պգտիկ դգալ սոսա

- ՍՈՍԸ (թացան)**
- 1 գաւաթ փոշի շաքար
 - 1 նարինջի հիւթ

ՊԱՏՐՎԱՏՈՒԹԻՒՆ

Անանասին ջուրը լեցնել խորունկ ամանի մը մէջ, աւելցնել չամիչը եւ մէկ կողմ ձգել 1-3 ժամ: Ստեպղինը մաքրել, ապա մանր քերիչէ անցընել: Նոյնպէս՝ նարինջին կեղեւը, ետքը նարինջին ջուրը աւելցնել: Այս զանգուածին վրայ աւելցնել չամիչով անանասի ջուրը, մեղրը, կասիան եւ լաւ մը խառնել:

Ընկոյզը մանր կտրտել, վրան աւելցնել քաքառուի փոշին, կտրտուած անանասը, ալիւրը, ձեթը, սոսան, փխրեցուցիչը ու լաւ մը խառնել:

Ստացուած խմորը լեցնել իւրով պատուած ափսէի մէջ եւ հաւասարապէս տարածել:

- 1 ժամ 180 աստիճան տաքութեամբ փուռին մէջ եփել:

Պաղեցնելէն ետք, պատրաստել սոսը:

Մեղմ կրակի վրայ փոշի շաքարը խառնել նարինջի ջուրին, ետքը տաք վիճակով պարպել պաղ կարկանդակին վրայ ու ձգել 2 ժամ:

Վրան զարդարել ընկոյզով:

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«ԱՆԻ»-ի օր

Սկիզբ՝ էջ 10

Եան ներկայացուց «Անի» Մասնաճիւղի գործունեութեան մասին հակիրճ տեղեկութիւններ: Գործընկերական էր Մարալ Մանուէլեանի ներկայացուցած նախկին արծուիկներու՝ ներկայ խաչուիներու գործունեութեան մանրամասնութիւնները:

Այնուհետեւ ներկայացուց տեսերիզի ցուցադրութեամբ ունկնդրեցին Զանաւատայէն ԶՕՍ-ի Կեդրոնական Վարչութեան անդամ Աննա Տեր Յակոբեանի այս առիթով արտասանած խօսքը: Ան գնահատեց վարչութիւնը «Անի»-ի օրուան յիշատակը կազմակերպելուն համար եւ 100-ամեայ միութեան մաղթեց նորանոր յաջողութիւն եւ շարքերու վերաշինութեամբ ծառայելու «Ժողովուրդիս հետ, ժողովուրդիս համար» նշանաբանով:

Այս ներկայ խաչուիները դիտեցին տեսահոլովակ մը, որ պատրաստուած էր «Անի» Մասնաճիւղի նախկին վարչական այն ընկերուիներուն կողմէ, որոնք այժմ Զայաստան, Զանաւատ եւ Աւստրիա կը գործունակին: «Անի»-ի օրուան առիթով ընկերուիները իրենց քաջալերանքն ու բարեմաղթութիւնները յայտնեցին վարչութեան:

Յայտագիրի անարտին, «Անի» Մասնաճիւղի վարչութիւնը գնահատեց 2011-2017 շրջանի վարչական ընկերուիները, որոնք անսակարկ նուիրուած եւ անխնայ աշխատանքով պատերազմի տարիներուն ծառայեցին ՍՕ խաչին: Գնահատման ակարտին, խօսք առաւ Շրջ. Վարչութեան անդամ, մասնաճիւղի ներկայացուցիչ Սեդա Կերկերեան: Ան շնորհակալեց գնահատուող ընկերուիները, քաջալերեց անոնց աշխատանքը եւ ուժ ու կորով մաղթեց անոնց:

Շրջ. Վարչութեան խօսքը արտասանեց ատենապետուի Զոհի Կանանեան, որ գնահատեց մասնաճիւղի վարչութիւնը այս շինիչ ձեռնարկի կազմակերպման համար եւ քաջալերեց վաստակաշատ ընկերուիները, որոնք իրենց ներդրումը բերին ՍՕ խաչի յարաճուն գործունեութեան:

Ձեռնարկէն ետք, հաճելի մթնոլորտի մէջ տեղի ունեցաւ ճաշկերոյթ:

ՕԳՄՆԱԿԻՆ...

Սկիզբ՝ էջ 9

Ճեւ, միւս կողմէն՝ Երեւանի ցուրտ գիշերներուն փողոցները լուսցնող աղբահաւաք տարեց կիները, մեծ մամիկները...

-Իսկ աղբահաւաք տարեց կիները ինչ գործ ունեն այս պատմութեան մէջ:

-Լաւ, պատմեմ: Զալեաք երկրաչափական համալսարանը ակարտելէ ետք, կամ պէտք էր պատերազմական այդ օրերուն գիտուող գորուէի կամ ալ դուրս ելլէի երկրէն: Ամուսնացած եղբայրս չուզեց դուրս

ելլել, իսկ ես որոշեցի ծնողքիս հետ հեռանալ: Խանասերի այդ անիծեալ ճամբայէն, քանակներու (դիպուկահարներու) կրակոցին տակ Պէրուք գացիք, հոնկէ ալ Երեւան տեղափոխուեցանք:

Երեւան, հայրս տարիքով մեծ ըլլալուն պատճառով գործ չգտաւ, մարդ չուզեց գիտք գործի առնել: Ես ալ երկու-երեք ամիս անգործ մնալէ ետք, սրճարանի մը մէջ մատուցող սկսայ աշխատիլ, բայց երբ ամառնային սեզոնը վերջացաւ, ձմրան գործս չտրոգեցին եւ անգործ մնացի: Յետոյ, բարեկամի մը ճամբով գործ մը ճարեցի: Սկիզբը շատ ուրախացայ: Գիշերները Երեւանի կերոնը մաքրող աղբահաւաք կիներուն վերակացութիւն պիտի ընէի: Առաջին օրը երբ գացի, Աստուած իմ, այդ ինչ խղճալի իրավիճակ էր: Աղբահաւաք կիներուն մեծ մասը տարիքով մեծ, բաւական մեծ, կըած, ճերմկած մազերով, ողորմած մեծ մօրս նմանող մամիկներ էին, որոնք մինչեւ առտու, այդ ցուրտին ու բուքին փողոցները պիտի մաքրէն եղեր, ես ալ իրենց վերակացուն պիտի ըլլամ, հրահանգներ տամ...: Կրնա՞ս երեւակայել ինչ ըսել է ծերունիի մը, որ խորքին մէջ տաքուկ անկողնի մէջ, ցուրտէն հեռու գիշեր մը վայելելու տարրական իրաւունքը ունի, հրահանգներ տալ, որ իմ նմաններուն աղտոտած փողոցները մաքրէ...: Զոհմացայ, մայրիկներուն ձեռքէն աւելները առի ու ես սկսայ մաքրել, ինչպէ՞ս հրահանգեմ այդ խեղճ ու կրակ տարեցներուն: Զոհմացայ՛, անկարելի էր դիմանալ: Այդ խեղճ կիները փոխանակ իրենց հանգստեան տարիքին, իրենց կեանքի տերեւաթափը հանգստաւետ պայմաններու մէջ վայելելու, արժանավայել հանգստեան թոշակով ու պետական գուրգուրանքով ապրելու, ինչ վիճակի մէջ յայտնուած են: Ցաւալի է, շահաւոր: Իսկ այս երեւոյթը առանձին, շատ բան կ'ըստ հայաստանեան իրակաւնութեան մասին:

Ինչեւէ: Տասը ամիս Զայաստան մնալէ ետք, հասկցանք որ պիտի չկրնանք գոյատեւել: Զայրենիքն ու հայրենասիրութիւնը գլխուս վրայ, բայց կարելի էր շարունակել, նոյնիսկ կը ցաւէի, որ չեմ կրնար վաստակով խաչաստել հայրենիքիս: Զորիզ ուներ չկային մեր դիմաց, ո՛չ ապահով ներկայ մը կ'ապրէիք, ոչ ալ կայուն ապագայ կրնայիք կերտել: Յուսամ դուս ալ ուրիշներու նման չես այպաներ մեզ, Ձեկի՛թ, բայց հաւատա՛, իմ, տարեց հօրս ու անհանգիստ մօրս օրապահիկը ապահովելու լուրջ դժուարութիւն ունէի, ալ չեմ խօսիր, որ արժանավայել կեանք չէի կրնար ապահովել այդտեղ, իմ կարողութիւններէն ու պայմաններէն շահ վեր էր այդ մէկը: Իսկ պետութիւնը. ըսելիք չուկնիմ, միայն մէկ բան գիտեմ՝ այնքան ատեն, որ այդ ծերուկ մամիկները պարզ գիշերուան կիսուն դեռ Երեւանի փողոցները կը մաքրեն, կը նշանակէ որ Զայաստան շահ տե՞ռու է ընկերային բարօրութեան չափանիշերէն: Այս իմ համոզումն է,

թերեւս կը սխալիմ, բայց կը խընդրեմ, որ հասկացողութիւն ցուցաբերես, Ձեկի՛թ:

- Կը հասկնամ ու ցաւը կը բաժնեկցիմ, Լեւոն: Փաստօրէն ազգովին ճախողեցանք Միջին Արեւելեան տազնայներէն Զայաստան տեղափոխուած հայորդիներու զգալի տոկոսը այդտեղ հաստատելու պայմաններ ապահովելու, որովհետեւ դուս ու ծնողքը չէք միայն, որ այս քայլին դիմեցիք, այլեւ հարիւրաւոր ընտանիքներ հեռացան Զայաստանէն:

Օդանաւի պատմութիւնը կէս մնաց, ինչ ըրիք յետոյ:

-Ինչ պիտի ընենք: Բոլորիս անցագրերը փճացնելէ ետք, պարտականութիւնը կատարած, բայց վերադարձը մնալի մը պէտք էր: Մօրս, հօրս, Մարալ թանթիկին ու Դաւարին հանգստացուցի որ ամէն ինչ կարգին է ու մինչեւ մեր տեղ հասնիլը սառած աչքերով պատուհանէն դուրս՝ ամայութիւնը դիտեցի: Երբ արեւ չտեսնող արեւմտեան այս քաղաքը հասանք ու օդանաւէն դուրս եկանք. «Մենք սուրիացի ենք, մենք ռիֆիւճի ենք, մենք որեւէ փաստաթուղթ չունինք մեզի հետ, պատերազմէն փախեր ենք» ըսինք ու բոլոր Եւրոպա հասած գաղթականներուն անցած փուլերը «ապրեցանք»՝ քար (գաղթական), հարցաքննութիւն, դժուարութիւններ, դատ, օրինաւոր փախուստականի կարգավիճակ ստանալ, օրինաւոր տուն տեղափոխուիլ, նոր լեզու սորվիլ, նոր միջավայրի ծանօթանալ, կարօտախտ տառապիլ ու ամէն ինչ գերոյն սկսիլ:

Ձե՛ր-րո՛ւ՛նէն:

(շարունակելի)

ԷՐՏՈՂԱՆ...

Սկիզբ՝ էջ 6

ծին, յատկապէս կրօնամետ/խալամիստ շրջանակներուն կողմէ յաճախակիօրէն կը հնչեն Այա Սոֆիան մզկիթի վերածելու պահանջներ: Տարբեր կազմակերպութիւններ ու խումբեր կամ անհատներ բազմիցս

փորձած են նախագ ընել տաճարին մէջ:

Եւ վերջապէս նուազ կարեւոր չէ նաեւ Երտողանի ձգտումը Թուրքիան դարձնելու իսլամական կամ առնուազն, սուննիական աշխարհի առաջնորդող պետութիւնը, ինչպէս եղած է Օսմանեան Կայսրութիւնը: Այստեղ եւս խորհրդանշական կըրնայ ըլլալ Սուրբ Սոֆիայի տաճարը մզկիթի վերածելու նախաձեռնութիւնը:

ԱՐԹԱՔԻՈՅ ՄԷՋ...

Սկիզբ՝ էջ 16

տնօրէնութիւններուն եւ հոգաբարձութեան անդամներուն զաւակները, որոնց ազդեցիկ բարեմաղթութիւնները հրճուանքով շարախուսած զգայացուց պահեր ստեղծեցին:

Ներկայից սուրճով եւ քաղցրեղենով հիւրասիրուելէ ետք ստացան Շնողաց Խորհուրդին կողմէ ձեռնային աշխատանքով պատրաստուած բարձրորակ տնային գարդարանքներ, որոնք կը կրին վիճակահանութեան թիւեր: Այդ թիւերը կողմ գարդարանք ունեցողները գեղեցիկ նուէրներով բախտաւորուեցան:

Փակման խօսքով հանդես եկաւ դպրոցիս տնօրէնուհին՝ Յուրի Գարամարտեանը: Ան շնորհակալութեան յատուկ խօսք ուղղեց ձեռնարկին յաջողութեան նպաստող բոլոր ծառայողներուն, որոնք միասնական աշխատանքով ջանք չխնայեցին լաւագոյն ձեւով կազմակերպելու տոնակատարութիւնը:

Աւարտին, ներկայից բաշխուեցաւ սրտիկներու մէջ տեղադրուած մօր նուիրուած քառտակներ, ինչպէս նաեւ վկայականներու տեսքով պատրաստուած հայերէն եւ արաբերէն դաստիարակչական թելադրանքներ:

Հանդիսատեսները բարձրօրէն գնահատելով տարուած բծախնդիր աշխատանքը, իրենց նիւթական եւ բարոյական ներդրումը բերին՝ ի նպաստ վարժարանի բարգաւաճման եւ յառաջդիմութեան:

«ԳԱՆՁԱՍԱՐ»

ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՐԹԻ ԱՆՁՆԱԿԱԶՍ

- Խմբագիր՝ Չարմիկ Զիլքոնչեան-Պողոկեան
- Սրբագրիչներ՝ Ձեփիւռ Պապիկեան-Աւագեան
- Յուշիկ Ղազարեան
- Ձեւաւորող՝ Յովսէփ Զալոյլեան
- Գրաշար՝ Անի Թոփալեան-Սարուխան
- Արաբերէն լուրերու թարգմանիչ՝ Մարէն Պապեան
- Կայքէջի պատասխանատու՝ Զրիստ Խրոյեան
- Լուրերու պատասխանատու՝ Լուսին Ապաճեան-Զիլքոնչեան
- Հաշուապահ՝ Սեւակ Կիւլվանեսեան

- Ծանուցողներէն եւ աշխատակիցներէն կը խնդրուի ծանուցումներն ու յօդուածները խմբագրատուն ուղարկել ամէնէն ուշը Երկուշաբթի օրերը:
- Նախընտրելի է յօդուածներն ու թղթակցութիւնները ուղարկել գրաշարուած:
- Խմբագրատուն ուղարկուած նիւթերը, հրատարակուին կամ ոչ, չեն վերադարձուիր:
- Խմբագրութեան վերապահուած է ստացուած յօդուածներու հրատարակելու կամ չհրատարակելու որոշումը:
- Ձեր ծանուցումներն ու յայտարարութիւնները կարելի է հրապարակել «Գանձասար»-ի տպագիր տարբերակին եւ կայքէջին միջոցով:

Մարզական

Ռաֆֆի Միլսհեան

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ԱՐԹՈՐ ԹՈՎԱՍՏԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՐԾԱԹԷ, ԻՍԿ ԴԱԽԹԵԱՆ՝ ՊՐՈՆՁԷ ՄԵՏԱԼԱԿԻՐ ԴԱՐՁԱՆ

Մարմնամարզության Հայաստանի հաղթանակներն են երկու անդամներ յաջողեցան մետալներ նուաճել: Զարթորի մեջ ընթացող աշխարհի բաժակի խաղարկության փուլի օղակներու վարժութեան, Արթուր Թովմասեան ստանալով 14.833 կետ, դարձաւ արծաթե մետալակիր: Նոյն վարժութեան 14.825 կետով պրոնզե մետալակիր դարձաւ Վահագն Դաւթեան: Հայաստանի բազմակի ախոյեան Յարութիւն Մերտինեան նժոյգափերու վարժութեան մեջ գրաւեց 5-րդ դիրքը:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

ՌԵԱԼ ՄԱՏՐԻՏ ԻՐ ԿԱԶՄԻՆ ԿԸ ՓՈՓՈՔԻ ՄԻԱՅՆԵԼ ԵԳԻՊՏԱՅԻ ՍԱԼԱԸ

Անցեալ շաբթուան ընթացքին սպանական մամուլը մեծ հետաքրքրութեամբ անդրադարձաւ մայրաքաղաքի թագաւորական ակումբին՝ Ռեալ Մատրիտի նոր վարձած մարզական քաղաքականութեան, դիտել տալով, որ ան ամեն ճիգ կը թափէ իր կազմին միացնելու Լիվըրպոլի եգիպտացի յարձակողական խաղացող Մուհամմետ Սալահը եւ անոր համար պատրաստ է վճարելու 150 միլիոն եւրո: Սակայն անգլիական ակումբը յայտարարեց, թէ խումբի գլխաւոր մարզիչ Իւրկըն Զլուփի փափաքին համաձայն, ամրան ընթացքին ակումբէն ոչ մէկ մարզիկ պիտի հեռանայ:

Յիշենք, որ այս տարեշրջանին, Սալահ 31 մրցումի ընթացքին, 17 կոլ նշանակեց:

ԻՎԵՆԹՈՍ ԱՐԱՋԱՐԿԱԾ Ե ԽՈՒՄԻՆ ՄԻԱՅՆԵԼ ՈԱՖԱՅԵԼ ՎԱՐԱՆ

Իտալիոյ ախոյեան Իվէթթուսի պատասխանատուները բանակցութիւն սկսած են վարել Ռեալ Մատրիտի կազմին հետ՝ իրենց կազմին միացնելու խումբի ֆրանսացի պաշտպանողական խաղացող Ռաֆայել Վարանը: Ըստ Իտալական «Սփորթ Միսիասթ» կայքին, իտալական խումբը կ'ուզէ զօրացնել կազմի պաշտպանողական գիծը եւ Վարանի համար պատրաստ է Ռեալ Մատրիտին վճարել խաղացողին փոխարինման տուգանքը՝ 500 միլիոն եւրո, ինչպէս նաեւ 100 միլիոն եւրո, որպէս պայմանագրութեան փոխարժեք: Եթէ սոյն բանակցութիւնը արդիւնաւորուի, Վարան կը դառնայ աշխարհի ամենէն թանկարժեք խաղացողը: Աւելցնենք, որ Մանչեսթըր Իւնայթըտ, Փարիզ Սան Ճերման եւ Պայերն Միւնխէն խումբերը եւս կը փափաքին ֆրանսացի խաղացողը միացնել իրենց խումբին:

ԹՈՒՆԵԼ ՊԻՏԻ ԵՐԿԱՐԱԶԳԷ ԻՐ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ըստ ֆրանսական TELE FOOT թերթին, ֆրանսացի տարիներու ախոյեան Փարի Սան Ճերմանի գլխաւոր մարզիչ Թոմաս Թուխել մօտօրէն պիտի երկարաձգէ ակումբին հետ իր պայմանագրութիւնը: 45-ամեայ մասնագետին նոր պայմանագրութիւնը նախատեսուած է մինչեւ 2021 թուական: Ըստ նոր համաձայնագիրին, մարզիչին աշխատավարձն ալ պիտի բարձրանայ: Ադրիւրին համաձայն, գերմանացի մասնագետին ծառայութիւններով հետաքրքրուած է նաեւ Գերմանիոյ ախոյեան Պայերն Միւնխէնը, բայց Թուխել կը նախընտրէ Փարի Սան Ճերմանի կազմին մեջ մնալ:

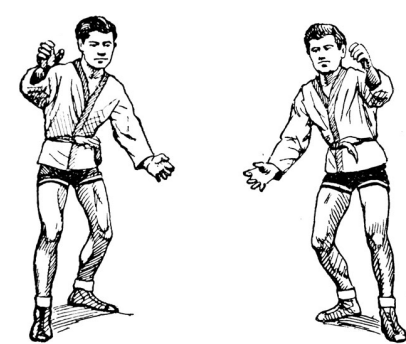

ԿՈՒՆ. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՄԲՇԱՍԱՐՏ

Պետիկ Աշունեան

Կոխը գիւտարական եւ ֆիզիքական նշանակութիւն ունեցող հայկական ազգային մենամարտի տեսակ մըն է: Ան մաս կազմած է ազգային տօներուն, ուխտագնացութիւններուն, հարսանիքներուն եւ այլ հաւաքոյթներուն: Ծանօթ եղած է զանազան անուններով՝ գօտեմարտ, գօտեկոն, բազմամարտ, չոքակիւլէ, մերկակոն, չոքակոն եւ այլն:

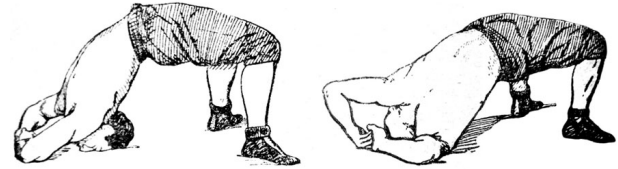

Միջնադարեան Հայաստանի մեջ գոյութիւն ունեցած են յատուկ վայրեր, որոնք կոչուած են գուպարատեղեր, մարզարաններ, մրցումի ասպարեզներ կամ *մէյտաններ*: Մրցումները կը կազմակերպուէին յատուկ անձերու կողմէ (մարտադիրներ, գուպարադիրներ, մարտուսոյցներ): Ըմբիշներէն հանրածանօթ են Սաղուն Արծրունի (XIII դ.), Յակոբ Ջուղայեցի (XVII դ.), Սիմոն Փահլիվունը, Գագիկը եւ այլն:

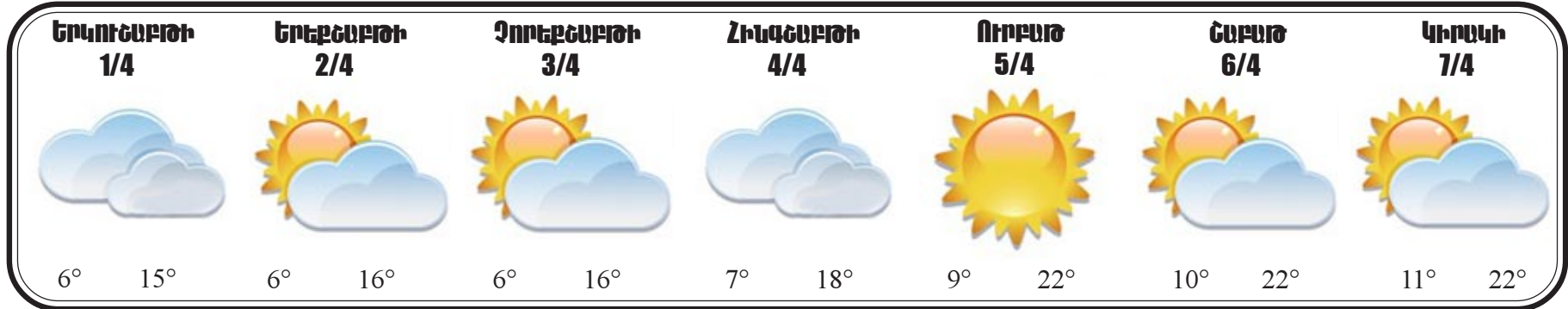
Խորհրդային Հայաստանի մեջ կազմուած է կոխի մրցումներու կանոնադրութիւն: 1922-էն սկսեալ հոն տեղի կ'ունենային կոխի մրցումներ՝ համապատասխան ծանրութիւն ունեցող պատանիներու, երիտասարդներու եւ երեցներու միջեւ: Մրցումը տեղի կ'ունենար 9x9 մետրանի յատուկ գորգի մը վրայ, երաժշտութեան ընկերակցութեամբ: Խաղը կը սկսուէր պարով (1 վայրկեան), ապա մրցավարի սուլոցէն ետք ընթացք կ'առնէր գօտեմարտը, որ կը տւէր 6-8 վայրկեան: Կոխը աւարտին կը հասնէր կողմերուն վաստակած կետերուն համաձայն: Մրցումներուն երեք տարի անընդմեջ յաղթողը կը դառնար այս մարմնամարզին վարպետը:

Կոխ մարզածելը մէլէ աւելի տեսակներ ունի, սակայն ամենէն շատ ընդհանրացածը Լոռիի եւ Շիրակի մրցումներն են: Առաջինին պարագային, մարզիկները վերնահագուստով կը մրցին, «ոտք կը դնեն», սակայն ձեռքով չեն բռնէր մրցակիցին ոտքը: Երկրորդի պարագային՝ կը մրցին մերկ իրանով եւ իրաւունք ունին ձեռքով բռնելու մրցակիցին ոտքը: Մրցումէն կամ մարտէն առաջ, մարզիկները գորգի հակառակ անկիւններուն վրայ դեմ առ դեմ կը կանգնին եւ դատաւորին ազդանշանէն ետք, պարեղանակին ներքեւ շարժումներ կը կատարեն եւ իրարու կը մօտենան: Պարային այս շարժումներուն նպատակն է «տաքցնել» մկանները եւ նախնական վարժութիւն կատարել: Մենամարտը սկսելէն առաջ մարզիկը կը բարձրացնէ աջ ձեռքը եւ հակառակորդին աջ ձեռքի ափին հարուածելէն եւ զինք իրելէն ետք պայքարը կը սկսի:

Մարտի աւարտին ըմբիշները կրկին կը հեռանան դէպի իրենց անկիւնը եւ կը սպասեն գլխաւոր մրցավարի որոշումին: Այնուհետեւ կը մօտենան գորգի կեդրոնը, ուր մրցավարը կը բարձրացնէ յաղթանակ արձանագրած մարզիկին ձեռքը: Կոխի մրցումի ընթացքին, մարզիկները կը կանգնին աջ, ձախ կամ ճակատային դիրքով: Կը կիրառուի նաեւ «պարտըր» կոչուած դիրքը, երբ մարզիկը ծունկերով եւ ձեռքերով գետնին կը յենի: Կամուրջի դիրք կազմելով ըմբիշը մեջքը դէպի վեր կը քաշէ՝ գլուխով ու ներքաններով գետնին յենելով:

«Ս. ՄԵՏՐՈՊ ՄԱՇՏՈՅ» ԵՐԳՉԱՆՈՒՄԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՆՈՅԹԸ

Երաժշտությունը հոգին ազնուացնող և դաստիարակիչ դեր ունեցող արուեստ է: Մանկապատանեկան երգչախումբը այս ոլորտի գեղեցկագույն արտայայտությունները դուրս կը բերե՝ մանուկներուն լեզուով, անոնց երգով ու հոգիով:

Հովանավորությամբ Բերիոյ Հայոց Թեմի Բարեջան Առաջնորդ Գերշ. Տ. Շահան Ս. Արք. Սարգիսեանի,

ճրագով պայծառանալու: Յարթական կը զգանք, երբ համաշխարհայնացման մարտահրաւերներուն դէմ դնելով, հայրենիքէն դուրս հազարաւոր տարիներու մեր մշակոյթին ջահը վառ պահած կը փոխանցենք զայն սերունդէ- սերունդ»: Այս ան շնորհակալութիւն յայտնեց Թեմի Բարեջան Առաջնորդին, Ազգային Վարչութեան եւ քսանհինգ տարի-

կազմակերպութեամբ Ուսումնական հորհուրդին, Կիրակի, 24 Մարտ 2019-ի երեկոյեան ժամը 6:00-ին, «Գեորգ Եսայեան» սրահէն ներս «Ս. Մետրոպ Մաշտոց» աշակերտական երգչախումբը անգամ մը եւս հալեպահայութեան մատուցեց իր տարեկան հմայիչ համերգը:

Հանդիսութեան ներկայ էին Սուրբիոյ Հայ Աւետարանական Համայնքի պետ՝ Վերապատուելի Յարութիւն Սելիմեան, ՀՀ Հալեպի Գըլխաւոր Հիւպատոս՝ Արմէն Սարգսեան, Սուրբիոյ խորհրդարանի երեսփոխան Ժիրայր Ռէսսեան, Բերիոյ Հայոց Թեմի Ազգ. Վարչութեան անդամներ, Հալեպի կրթական, մշակութային, բարեսիրական, մարզական եւ հայրենակցական միութիւններու ներկայացուցիչներ ու արուեստասեր հոծ բազմութիւն մը:

Սուրբիոյ եւ Հայաստանի գոյգ քայլերգներուն յաջորդեց Բերիոյ Թեմի Ուսումնական հորհուրդի անդամ Սոնա Տեր Պողոսեան-Տարագճեանի արաբերէն բացման խօսքը: Ան մեծ բանաստեղծ ճիպրան Խալիլ ճիպրանի մեջբերումներով լուսարձակի տակ առաւ երգի եւ երաժշտութեան անհրաժեշտութիւնը մարդու ներաշխարհի ձեւաւորման մէջ, ապա շեշտեց երգարուեստի կարեւորութիւնը ազգերու կեանքին մէջ, հաստատելով որ ան հարագատ միջոցը եղած է արտայայտելու ժողովուրդի մը վիշտը, ուրախութիւնը, տառապանքն ու անցեալի պատմութեան մէջ ապրուած լաւ ու վատ օրերը:

Հայերէն բացման խօսքով հանդես եկաւ Ուսումնական հորհուրդի անդամ Սեւանայ Հալլաճեան: Ան բարի գալուստ մաղթելով ներկաներուն ըսաւ. «Այսօրուան ելոյթին բոլորիդ հայեացքը սեւեռած պիտի ըլլայ դէպի այս բեմը: Ոմանք պիտի տարուին բեմին յարդարումով ու փոքրիկներուն գրաւիչ տեսքով, ոմանք անոնց գեղեցիկ կատարումով, ուրիշներ ալ պիտի թափանցեն այս երեւոյթին խորքը՝ հայ մշակոյթի վառ

ներէ աւելի երգչախումբի ղեկավարութիւնը ստանձնած տիկ. Գայիանէ Սիմոնեան-Տերեանին ու ելոյթին դաշնամուրի հմուտ նուագակցութեամբ մասնակցող տիկ. Շողեր Օհանեան-Զաքեւեանին, որոնք ոչ մէկ ճիգ խնայեցին համերգը իրայատուկ երգացանկով ու կատարումով ներկայացնելու հանրութեան:

Երգչախումբի երգացանկը կ'ընդգրկէր հետեւեալ երգերը. - «Գարուն», «Արարատ-Հայաստանը Պետք է Ծաղկի», «Խուտուտ-Մուտուտ», «Տեառնընդառաջ-Բարեկենդան», «Համբարձման Երկուշաբթի», Հանիման-Չանիման», Կոմիտասէն խմբերգային շարք, «Կռունկ Բարով Դառնաս», «Աննա Ռիճակ Պղծիք ճպալ» եւ «Ալա Ատ Ռքճալ Հէլ Արտ»՝ արաբերէն, նաեւ անգլերէն երգերու շարք, «Երեւան-Երբունի», «Ախբերս ու Ես», «Արմենիա», «Պիտի Պաշտպանեմ» եւ Շ. Ազնաւուրէն «Զեզ Համար, Հայաստան»:

Ուշագրաւ էր մանուկներուն ոգեւորութիւնն ու շինջ երգեցողութիւնը: Ելոյթի մենեքողները յատուկ երանգ մը տուին համերգին: Բեմին վրայ ակնյայտ էր խմբավար, դաշնակահար եւ երգողներ ներդաշնակ յարաբերութիւնը, երգերու ելեւէջներուն հետ մանուկներուն շարժուձեւերը:

Այս խօսքը առաւ Ուսումնական հորհուրդի Ատենապետ Սիլվա Ճապաղչուրեան, որ ողջունեց երգչախումբը, համառօտ կերպով ներկայացուց տարուած աշխատանքը եւ շնորհակալութիւն յայտնեց խմբավարին, դաշնակահարին, երգչախումբի անդամներուն, ծնողներուն եւ վերջապէս Բերիոյ Հայոց Թեմի Առաջնորդին, որ հայրական իր քաջալերանքով մշտապէս կը խրախուսէ «Ս. Մետրոպ Մաշտոց» երգչախումբը:

Աւարտին, Բերիոյ Հայոց Թեմի Բարեջան Առաջնորդ Գերշ. Տ. Շահան Ս. Արք. Սարգիսեան ուրախութեամբ **Յոյր Ապաճեան** Ըար.՝ 12 ➤

ԼԱԹԱՔԻՈՅ ՄԵՋ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐՈՒԱՆ ԱՆՆԱԽԵՆԹԱՅ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Լաթաքիոյ Ազգ. Նահատակաց վարժարանի Հոգաբարձութեան նախաձեռնութիւնը՝ մայրերու օրուան նուիրուած տօնակատարութիւնը աննախընթաց երեւոյթ էր այս տարի: Ձեռնարկին կազմակերպչական աշխատանքները կատարեցին հո-

կողքին գաւկիսն ազգային դաստիարակութիւն ջամբելու հայ մօր առաքելութիւնը: Ամպարճեան շեշտեց նաեւ անվերապահ գոհողութիւններու ի գին հայ դպրոցին նեցուկ կանգնելու անհրաժեշտութիւնը, ապա բարի վայելում մաղթեց ներկաներուն:

գաբարձութիւնն ու Շտղաց Խորհուրդի Ժրաջան տիկիները, իսկ

Բարի գալուստի արաբերէն խօսք արտասանեց վարժարանի հոգաբարձութեան կազմէն Թագուհի Գրիգորեան: Ան այս առիթով իր երախտագիտական խօսքը ուղղեց Սուրբիոյ Առաջին Տիկնոջ, անդրադառնալով նահատակներու մայրերուն հոգատարութեան ծիրէն ներս անոր ծաւալուն աշխատանքին,

յայտագիրին ծրագրումն ու իրագործումը ստանձնեցին տնօրէնութիւնն ու ուսուցչական կազմը:

Հանդիսութիւնը տեղի ունեցաւ Երեքշաբթի, 19 Մարտ 2019-ի առաւօտեան ժամը 10:00-ին, «Արարատ» սրահէն ներս:

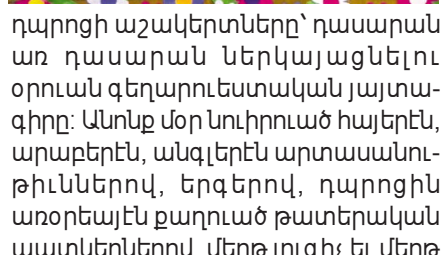
ապա բարի ապաքինում մաղթեց Առաջին Տիկնոջ:

Ներկաներուն համադամ ճաշատեսակներով գարդարուած պնակներ հրամցուեցան: Այնուհետեւ հերթականութեամբ բեմ բարձրացան

Սրահի մուտքին, մայրերուն մատուցուած ծաղիկներու տեսքով պատրաստուած գարդասեղները եւ

գարնանային գունագեղ վարդերով ողողուած «Արարատ» սրահը բնութեան գարնանամուտը կ'աւետին:

Սուրբիոյ եւ Հայաստանի քայլերգներով պաշտօնական բացումէն ետք, ներկաները մէկ վայրկեան յոտնկայս նահատակներուն յիշա-

տակը յարգեցին: Այնուհետեւ օրուան հանդիսավար Լարա Պետրեան բեմ հրաւիրեց հոգաբարձութեան ատենապետ Սիրան Աւրանեան-Ամպարճեանը: Ան նախ շնորհաւորեց բոլոր մայրերը եւ բարձրօրէն գնահատեց մայրական գուրգուրանքին

ուրախ պահեր ստեղծելով խանդավառեցին ներկաները: Գեղարուեստական յայտագիրը վերջ գտաւ 8-րդ դասարանի աշակերտներուն կողմէ պատրաստուած տեսերիկի ցուցադրութեամբ, որուն ընդմէջէն իրաքանչիւր աշակերտ իր սրտի խօսքը ուղղեց իր մօր: Տեսերիկի վերջին բաժինին մէջ հաճելի անակակալով մը խօսք առած էին դպրոցիս գոյգ

Շտղաց Խորհուրդէն՝ Տերիկ Ապահուհի-Սանճեան Ըար.՝ 12 ➤